

สำนักงาน OFFICE
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม OF INDUSTRIAL ECONOMICS

วารสาร

เศรษฐกิจ

INDUSTRIAL ECONOMICS JOURNAL

อุตสาหกรรม

ปีที่ 16 ฉบับที่ 59 ประจำเดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2563 ISSN : 1905-0992

www.oie.go.th

เปรียบเทียบไทย กับเวียดนาม ลงทุนทำธุรกิจที่ไหนง่ายกว่ากัน

บทนำ:

บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมภายใต้กรอบ
ความร่วมมืออนุภูมิภาค แม่โขง - ล้านช้าง
(Mekong – Lancang Cooperation: MLC)

เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรม

เสริมพลังเทคโนโลยี Up Speed ชีตความสามารถ

สัมภาษณ์พิเศษ

นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สามารถติดตามข่าวสาร
สาระน่ารู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ที่

CONTENTS

- 3** **เรื่องเด่นประจำฉบับ**
เปรียบเทียบไทยกับเวียดนาม
ลงทุนทำธุรกิจที่ไหนง่ายกว่ากัน
- 9** **บทความพิเศษ สกอ.**
พัฒนาการทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเกาหลี
มหัศจรรย์แห่งลุ่มแม่น้ำฮัน
- 14** การเปิดตลาดสินค้า Remanufactured
Goods : นัยต่อภาคอุตสาหกรรมไทย
- 18** ธุรกิจรักโลก เทคโนโลยีใหม่ภายใต้แนวคิด
เศรษฐกิจหมุนเวียน
- 24** **สัมภาษณ์พิเศษ**
นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ กับบทบาท
ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- 31** **ภาวะแนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรม**
สรุปดัชนีอุตสาหกรรมไทย ไตรมาส 4/2562
และการคาดการณ์
- 34** **บทกวี:**
บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมภายใต้
กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค แมโขง - ลันช้าง
(Mekong – Lancang Cooperation: MLC)
- 38** **เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรม**
เสริมพลังเทคโนโลยี Up Speed
ขีดความสามารถ
- 42** **รอบรู้อุตสาหกรรม**
- 43** **OIE Business Indicator**
- การส่งออก – นำเข้า สินค้าอุตสาหกรรมไทย
- The Early Warning System
of Industrial Economic
- ดัชนีชี้นำเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (MPI)

ออกแบบ/พิมพ์ : โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย
โทร. 0 2272 1169-72
E-mail : dokbia1@hotmail.com

สนใจรับเป็นสมาชิกวารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ส่งเรื่อง/
ขอเขียนลงตีพิมพ์/หรือให้ข้อเสนอแนะได้ที่ :

**กองบรรณาธิการ กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม**

โทรศัพท์ : 0 2202 4274, 0 2202 4284 โทรสาร : 0 2644 8516
เว็บไซต์ : www.oie.go.th

บรรณาธิการ

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ฉบับที่ 59 ประจำเดือนมกราคม – มีนาคม 2563 นำเสนอเรื่องเด่น **เปรียบเทียบไทยกับเวียดนาม ลงทุนทำธุรกิจที่ไหนง่ายกว่ากัน** บทความพิเศษเรื่อง **พัฒนาทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเกาหลีมหัศจรรย์แห่งลุ่มแม่น้ำฮัน การเปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods : นัยต่อภาคอุตสาหกรรมไทย** และ **ธุรกิจรักโลก เทคโนโลยีใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน** สัมภาษณ์พิเศษพบกับ **นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ** กับบทบาท **ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม**

ต่อด้วยนานาสาระ **บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค แมโขง - ลันช้าง (Mekong – Lancang Cooperation: MLC)** เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรม **เสริมพลังเทคโนโลยี Up Speed ขีดความสามารถ** แล้วพบกันใหม่อีกครั้งกับวารสารฯ ฉบับหน้าค่ะ

ด้วยความปรารถนาดี
บรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นายอิทธิชัย ยศศรี

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นางสาวพะเยาว์ คำมุข

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นางนীর สุขุม

ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

นางดวงดาว ชาวเจริญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

นายดุสิต อนันตรักษ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการขึ้นและเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม

บรรณาธิการบริหาร

นางสาวสมจิตต์ เอี่ยมวรชัย

เลขานุการกรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กองบรรณาธิการ

นายกฤษฎา นุรักษ์

นายชาญชัย โฉลกคงถาวร

นางสาวเรวดี แก้วมณี

นางสาววรรณพร บุณยรัตพันธุ์

นางสาวประวีรา โพธิสุวรรณ

นางสาวญาดา ร่องวัฒนากุล

นางสาวอัมพร สุวรรณรัตน์

นายบุญอนันต์ เศวตสิทธิ์

นางสาวภคอร ประสิทธิ์สุข

นางสาวเทพยุดา วงศ์วีรติ

นางสาวพิมพ์กมล เจริญสุข

เปรียบเทียบมวยไทย กับเวียดนาม ลงทุนทำธุรกิจที่ไหนง่ายกว่ากัน

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) มีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากระดับการออมภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการลงทุนในประเทศ ดังนั้น จึงต้องอาศัยเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการลงทุนภายในประเทศด้วย ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนี้ไม่ได้มาในรูปของเม็ดเงินการลงทุนเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงความรู้ด้านเทคโนโลยี การจัดการและทุนทางปัญญา ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศและกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศหรือการลงทุนของภาคเอกชนยังเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยในอนาคต ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สำคัญคือ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก Eastern Economic Corridor หรือ EEC ซึ่งได้รับการตอบรับจากนักลงทุนเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามในประเทศไทยเพื่อนบ้านของเราอย่างประเทศเวียดนามที่กำลังเร่งขับเคลื่อนพัฒนาประเทศก็เร่งดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศเช่นกัน คำถามที่ตามมา คือ ประเทศไทยจะมีแรงดึงดูดด้านการลงทุนมากกว่ากันระหว่างไทยหรือเวียดนามด้วยเหตุผลอะไร ซึ่งรายงานการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจประจำปี 2563 (Doing Business 2020) ที่ธนาคารโลกเป็นผู้จัดทำและเผยแพร่ สามารถตอบคำถามดังกล่าวได้ในมิติที่เกี่ยวข้องกับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ และหากพบว่าเวียดนามมีแต้มต่อมากกว่าประเทศไทย ก็สามารถนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อให้ประเทศไทยมีความน่าสนใจในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

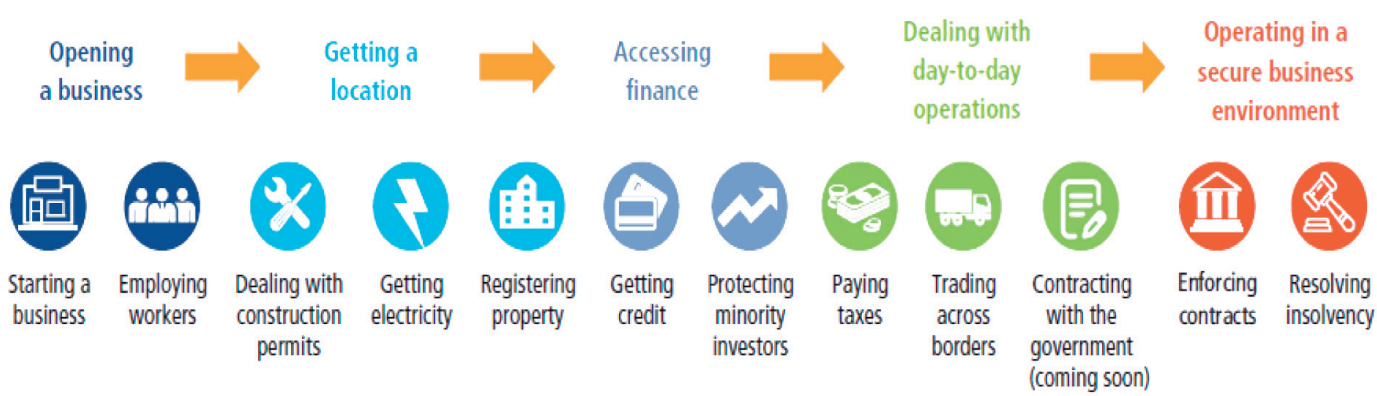
Doing Business เป็นรายงานผลการศึกษาเพื่อจัดอันดับความยากง่ายในการเข้าไปประกอบธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งธนาคารโลกจัดทำขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2004 สำหรับในประเทศไทยธนาคารโลกเริ่มเข้ามาสำรวจในปี ค.ศ. 2005 และในรายงานฉบับล่าสุด (Doing Business 2020) มีจำนวนประเทศ

ที่ธนาคารโลกดำเนินการสำรวจทั้งสิ้น 190 ประเทศ โดยรายงานดังกล่าวเป็นการศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ การอำนวยความสะดวก ต้นทุนค่าใช้จ่าย และกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของรัฐที่มีส่วนสนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจอย่างไร ซึ่งมีตัวชี้วัดในการศึกษา 10 ด้าน

ครอบคลุมพื้นฐานของวงจรธุรกิจตั้งแต่การเริ่มต้นจัดตั้งธุรกิจจนถึงการปิดกิจการ ได้แก่ 1) การเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business) 2) การขออนุญาตก่อสร้าง (Dealing with Construction Permits) 3) การขอใช้ไฟฟ้า (Getting Electricity) 4) การจดทะเบียนทรัพย์สิน (Registering Property) 5) การได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) 6) การคุ้มครองผู้ลงทุน (Protecting Investors) 7) การชำระภาษี (Paying Taxes) 8) การค้าระหว่างประเทศ (Trading Across Borders) 9) การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) และ 10) การแก้ปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา 4 เรื่องหลัก ได้แก่ ขั้นตอนในการดำเนินการที่ง่าย (Easier) ระยะเวลาในการดำเนินการที่รวดเร็ว (Faster) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ต่ำ (Cheaper) และกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินการ (Smarter Regulations) ทั้งนี้ วิธีการให้คะแนนในแต่ละประเด็นที่สำรวจ มีการกำหนดค่าเป้าหมายขึ้นแล้วประเมินผลโดยวัดว่าแต่ละประเทศมีระยะห่างจากเป้าหมายที่กำหนดมากเท่าใด (Distance to Frontier : DTF) เช่น การขออนุญาตก่อสร้างต้องได้รับใบอนุญาตภายใน 10 วัน หากประเทศใดทำได้ภายใน 10 วัน จะได้คะแนนเต็ม และจะได้คะแนนน้อยลงเรื่อย ๆ ตามจำนวนวันที่เพิ่มขึ้น แต่ละประเด็นจะมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน และแต่ละประเทศจะได้คะแนนลดหลั่นกันตามผลงานที่ทำได้ การวัดคะแนนนี้เรียกว่า Ease of Doing Business Score (EODB)

FIGURE 0.1 What is measured in *Doing Business*?

Note: The employing workers and contracting with the government indicator sets are not included in the ease of doing business ranking.

TABLE O.1 Ease of doing business ranking

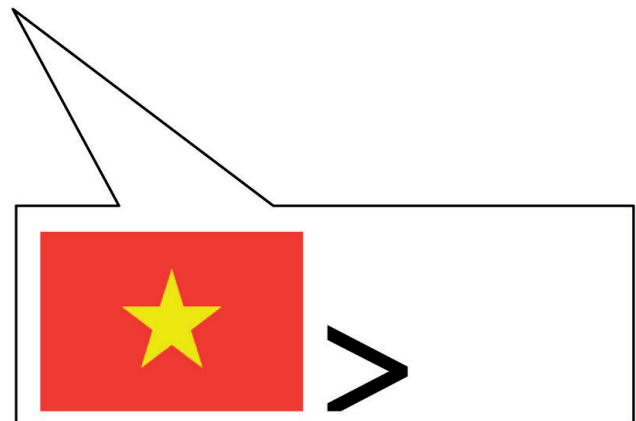
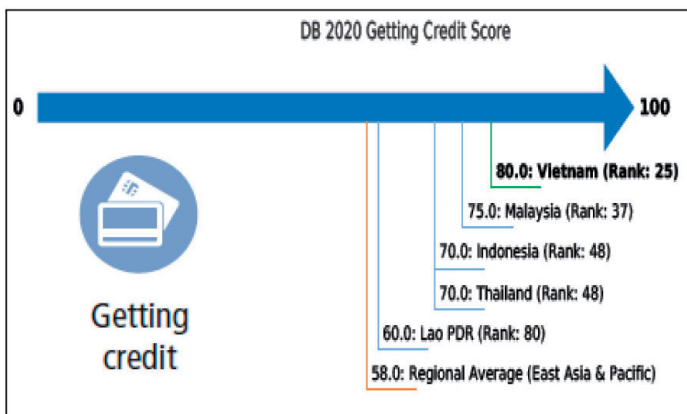
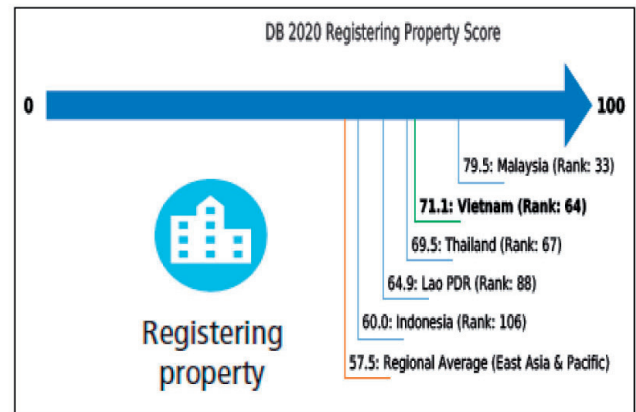
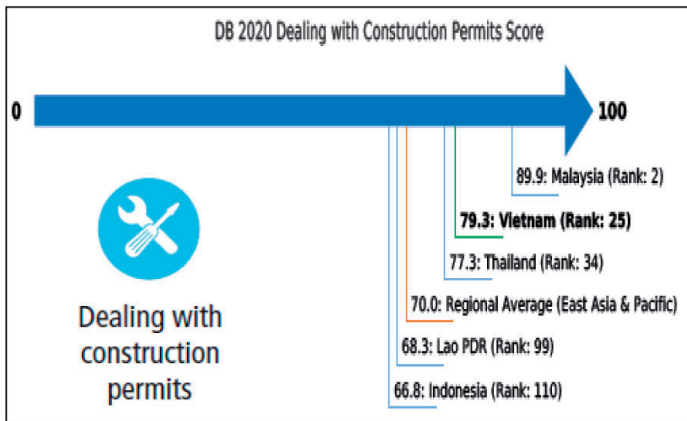
Rank	Economy	DB score	Rank	Economy	DB score
1	New Zealand	86.8	65	Puerto Rico (U.S.)	70.1
2	Singapore	86.2	66	Brunei Darussalam	70.1
3	Hong Kong SAR, China	85.3	67	Colombia	70.1
4	Denmark	85.3	68	Oman	70.0
5	Korea, Rep.	84.0	69	Uzbekistan	69.9
6	United States	84.0	70	Vietnam	69.8
7	Georgia	83.7	71	Jamaica	69.7
8	United Kingdom	83.5	72	Luxembourg	69.6
9	Norway	82.6	73	Indonesia	69.6
10	Sweden	82.0	74	Costa Rica	69.2
11	Lithuania	81.6	75	Jordan	69.0
12	Malaysia	81.5	76	Peru	68.7
13	Mauritius	81.5	77	Qatar	68.7
14	Australia	81.2	78	Tunisia	68.7
15	Taiwan, China	80.9	79	Greece	68.4
16	United Arab Emirates	80.9	80	Kyrgyz Republic	67.8
17	North Macedonia	80.7	81	Mongolia	67.8
18	Estonia	80.6	82	Albania	67.7
19	Latvia	80.3	83	Kuwait	67.4
20	Finland	80.2	84	South Africa	67.0
21	Thailand	80.1	85	Zambia	66.9
22	Germany	79.7	86	Panama	66.6
23	Canada	79.6	87	Botswana	66.2
24	Ireland	79.6	88	Malta	66.1
25	Kazakhstan	79.6	89	Bhutan	66.0
26	Iceland	79.0	90	Bosnia and Herzegovina	65.4
27	Austria	78.7	91	El Salvador	65.3
28	Russian Federation	78.2	92	San Marino	64.2
29	Japan	78.0	93	St. Lucia	63.7
30	Spain	77.9	94	Nepal	63.2
31	China	77.9	95	Philippines	62.8

จากรายงานผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ 21 ดีขึ้น 6 อันดับ จากอันดับที่ 27 ในปีที่แล้ว โดยประเทศไทยได้รับคะแนน 80.1 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 0.6 คะแนน¹ ในแง่ตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงสุดซึ่งสะท้อนการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ จนติด 10 อันดับแรกของโลก มี 2 ด้าน คือ ด้านการคุ้มครองผู้ลงทุนเสียงข้างน้อยได้อันดับ 3 ของโลก และด้านการขอใช้ไฟฟ้า ได้อันดับ 6 ของโลก ทั้งนี้มีการปฏิรูปที่สำคัญที่มีคะแนนปรับตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมามี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเริ่มต้นธุรกิจ 2) ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง 3) ด้านการขอใช้ไฟฟ้า และ 4) การแก้ไขปัญหาการล้มละลาย ในด้านของประเทศเวียดนามได้รับคะแนน 69.8 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 1.2 คะแนน แต่อันดับลดลง 1 อันดับ จากอันดับที่ 69 ปรับลดลงอยู่ในอันดับที่ 70 ในรายงานปีล่าสุด อย่างไรก็ตาม มีการปฏิรูปที่สำคัญที่มี

คะแนนปรับตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมามีถึง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเริ่มต้นธุรกิจ 2) ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง 3) ด้านการขอใช้ไฟฟ้า 4) การได้รับสินเชื่อ 5) การชำระภาษี และ 6) การแก้ไขปัญหาการล้มละลาย โดยประเด็นของการได้รับสินเชื่อและการชำระภาษี มีคะแนนปรับตัวเพิ่มขึ้นมาก โดยปรับเพิ่มขึ้นถึง 5.0 และ 6.1 คะแนน ตามลำดับ โดยเวียดนามปรับปรุงการจ่ายภาษีให้ง่ายขึ้นโดยมีการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ทั้งนี้จะเห็นว่า แม้ปัจจุบันในระดับภาพรวมประเทศไทยจะมีอันดับและคะแนนดีกว่าเวียดนามแต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดในแต่ละด้าน เวียดนามมีการพัฒนาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศในหลายด้านด้วยกัน บางด้านมีพัฒนาการจนสามารถมีอันดับและคะแนนดีกว่าประเทศไทยไปแล้วในปีล่าสุด

¹ คะแนนในปี 2019 มีการปรับปรุง

ด้านที่เวียดนามมีอันดับและคะแนนดีกว่าไทยในรายงาน Doing Business 2020

จากจำนวนทั้งหมด 10 ด้าน มีด้านที่ประเทศไทยมีอันดับและคะแนนดีกว่าเวียดนามทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ 1) การเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business) 2) การขอใช้ไฟฟ้า (Getting Electricity) 3) การคุ้มครองผู้ลงทุน (Protecting Investors) 4) การชำระภาษี (Paying Taxes) 5) การค้าระหว่างประเทศ (Trading Across Borders) 6) การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) และ 7) การแก้ปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency) ที่เหลืออีก 3 ด้าน เวียดนามมีอันดับและคะแนนดีกว่าไทย ได้แก่ 1) การขออนุญาตก่อสร้าง (Dealing with Construction Permits) 2) การจดทะเบียนทรัพย์สิน (Registering Property) และ 3) การได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดโดยเฉพาะทั้ง 3 ด้านที่เวียดนามมีอันดับและคะแนนดีกว่าไทย ในด้านการขออนุญาตก่อสร้าง เวียดนามดำเนินการลดขั้นตอนในการขออนุญาตก่อสร้าง (Procedures) ลงเหลือเพียง 10 ขั้นตอน ระยะเวลาดำเนินการ (Time) 166 วัน ในขณะที่ไทยมี 14 ขั้นตอน ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 113 วัน ในด้านของการจดทะเบียนทรัพย์สิน ในเวียดนามมีขั้นตอน

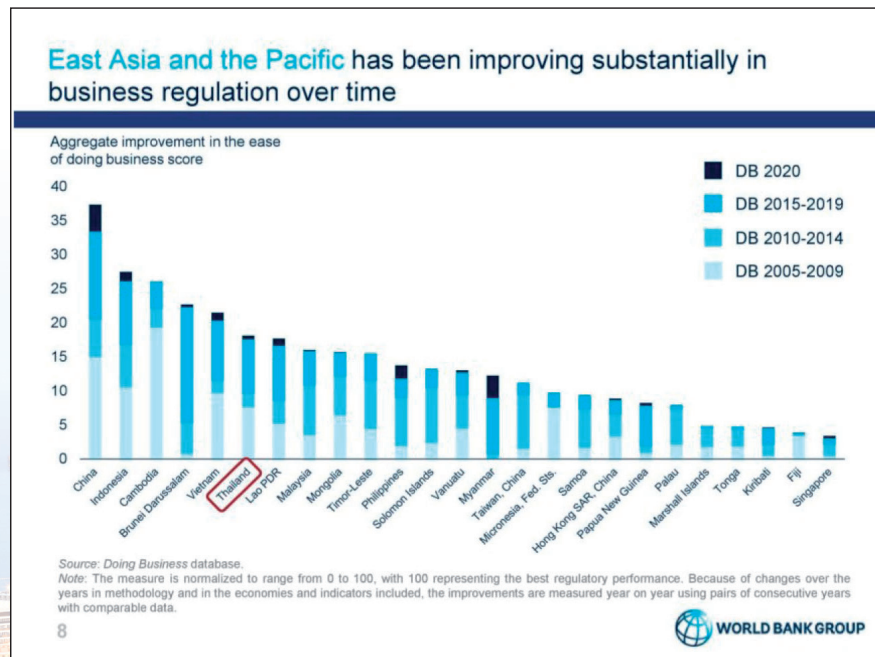

DB 2020 Ranking	Overall	Starting a business	Dealing with construction permits	Getting electricity	Registering property	Getting credit	Protecting minority investors	Paying taxes	Trading across borders	Enforcing contracts	Resolving insolvency
	21	47	34	6	67	48	3	68	62	37	24
	70	115	25	27	64	25	97	109	104	68	112

ในการจดทะเบียน (Procedures) จำนวน 5 ขั้นตอน ระยะเวลาดำเนินการ (Time) 53.5 วัน และมีต้นทุนของการจดทะเบียนอยู่ที่ร้อยละ 0.6 ของมูลค่าทรัพย์สิน ในขณะที่ไทยมี 5 ขั้นตอนเท่ากัน ใช้ระยะเวลาดำเนินการเพียงแค่ 9 วัน แต่ไทยมีต้นทุนของการจดทะเบียนค่อนข้างสูงอยู่ที่ร้อยละ 7.2 ของมูลค่าทรัพย์สิน

ซึ่งมากกว่าเวียดนามพอสมควร และในด้านการได้รับสินเชื่อ วัดโดยใช้ดัชนี 2 ตัว คือ The Legal Rights Index (มีค่า 0 -12) โดยคะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีกฎหมายที่ได้รับการพัฒนาให้ส่งเสริมการเข้าถึงสินเชื่อได้ดียิ่งขึ้น และ The Credit Information Index (มีค่า 0 - 8) วัดขอบเขตการเข้าถึงและคุณภาพของข้อมูลเครดิต โดย The Legal Rights Index และ The Credit Information Index ของเวียดนามมีค่าเท่ากับ 8 ทั้งสองตัว ส่วนของประเทศไทยมีค่าเท่ากับ 7 ทั้งสองตัว นอกจากนี้ในปัจจุบันศูนย์ข้อมูลเครดิตแห่งชาติของเวียดนาม (the National Credit Information Centre of Vietnam : CIC) และธนาคารแห่งเวียดนาม (the State Bank of Vietnam : SBV) ได้เปิดตัวแพลตฟอร์มเชื่อมโยงผู้กู้และธนาคาร ซึ่งผู้กู้สามารถเลือกแพ็คเกจสินเชื่อและลงทะเบียนความต้องการสินเชื่อที่ธนาคารที่ต้องการผ่านช่องทางออนไลน์ รวมถึงผู้กู้จะได้รับอนุญาตให้ดูข้อมูลเครดิตของตนเองได้ เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ต้องการกู้ และสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยและความลับของข้อมูล

นอกจากนี้ หากมองย้อนกลับไปในช่วงที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน จะเห็นว่าแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก ได้มีการพัฒนาคะแนนของตัวชี้วัดต่าง ๆ ขึ้นมามาก่อนข้างมาก อาทิ จีนที่มีการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว จะเห็นว่าคะแนนในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นมากกว่า 35 คะแนน หรือหากเปรียบเทียบประเทศไทยกับเวียดนามในแง่ของพัฒนาการเพื่อให้ง่ายต่อการประกอบธุรกิจ ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีคะแนนเพิ่มขึ้นเกือบ 20 คะแนน ในขณะที่เวียดนามทำได้ดีกว่า มีคะแนนเพิ่มขึ้นกว่า 20 คะแนน อย่างไรก็ตาม ยิ่งประเทศพัฒนามากขึ้นเท่าไร ก็นับว่าเป็น

กล่าวโดยสรุป หากเปรียบเทียบไทยกับเวียดนาม ในมิติความยากง่ายในการประกอบธุรกิจจากผลของรายงานการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจประจำปี 2563 (Doing Business 2020) ในระดับภาพรวมแม้ประเทศไทยจะมีอันดับและคะแนนดีกว่าเวียดนามแต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดในแต่ละด้าน เวียดนามมีการพัฒนาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศในหลายด้านด้วยกัน บางด้านมีพัฒนาการจนสามารถมีอันดับและคะแนนดีกว่าประเทศไทยไปแล้ว (ในปีล่าสุด) ได้แก่ ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง การจดทะเบียนทรัพย์สิน และการได้รับสินเชื่อ นอกจากนี้หากมองพัฒนาการย้อนหลังสะสมจนถึงปัจจุบัน เวียดนามทำได้ดีกว่าประเทศไทยโดยเป็นอันดับที่ 5 ของภูมิภาค ดังนั้น สิ่งที่ประเทศไทยต้องเดินหน้าต่อเพื่อให้ประเทศมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อนักลงทุน ก็คือประเทศไทยยังจำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้มีความสะดวกและเอื้อต่อการแข่งขันของผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องต่อไปโดยเฉพาะด้านทั้ง 3 ด้านที่เวียดนามมีอันดับและคะแนนดีกว่าประเทศไทย เพื่อให้มั่นใจว่าประเทศไทยจะสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ในระยะยาว และผลประโยชน์จากการปฏิรูปสภาพแวดล้อมทางธุรกิจจะนำมาซึ่งการเพิ่มการลงทุนและมีการจ้างงานคุณภาพมากขึ้นในอนาคต

เรื่องยากขึ้นเรื่อย ๆ ที่จะพัฒนาต่อเพราะช่องว่างของการพัฒนาจะเริ่มเล็กลงเรื่อย ๆ ตัวอย่างเช่น ประเทศสิงคโปร์ที่อาจจะมีคำถามว่าทำไมในช่วง 17 ปีที่ผ่านมาแทบจะไม่ได้พัฒนาคะแนนอะไรขึ้นมา นั่นเป็นเพราะว่าสิงคโปร์มีผลงานที่ดีมาโดยตลอดอยู่แล้วตั้งแต่ก่อนเริ่มจัดทำรายงานด้วยซ้ำทำให้แทบจะไม่มีช่องว่างที่รอการพัฒนาเลย ทั้งนี้จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าประเทศที่มีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและการกำกับดูแลที่เป็นมิตรจะช่วยส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจ ทำให้มีธุรกิจเกิดขึ้นได้มากกว่า สร้างงานได้มากกว่า โดยจากงานวิจัยพบว่าคะแนนที่เพิ่มขึ้น 10 คะแนนจะทำให้ประเทศมีธุรกิจเพิ่มมากขึ้น 1 แห่งต่อประชากร 2,000 คน ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับการสร้างงานในประเทศและนั่นหมายถึงการนำไปสู่การลดความยากจนในประเทศในท้ายที่สุด

จัดทำโดย :

นายอภิรักษ์ อำนวยกาญจนสิน

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

<https://www.doingbusiness.org/en/doingbusiness>
<https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402.pdf>
<https://www.vietnam-briefing.com/news/vietnam-ranked-70th-ease-business.html/>
<https://thaipublica.org/2019/10/worldbank-doing-business-2020-thailand/>

พัฒนาการทางเศรษฐกิจของ สาธารณรัฐเกาหลี : บทศรย์แห่งลุ่มแม่น้ำฮัน

ภายหลังการสิ้นสุดระบบการปกครองแบบราชวงศ์แห่งเกาหลี ในระหว่างปี 2453 - 2488 ญี่ปุ่นได้เข้ายึดครองคาบสมุทรเกาหลีเป็นอาณานิคม และจัดการฟื้นฟูเกาหลีให้มีความก้าวหน้าตามนโยบายจักรวรรดินิยมของญี่ปุ่น โดยพยายามผลักดันให้เกาหลีมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แต่ชาวเกาหลีกลับได้ผลประโยชน์จากความก้าวหน้าเพียงเล็กน้อย และยังคงถูกกดขี่ทางด้านวัฒนธรรม เช่น ห้ามใช้ภาษาเกาหลี และบังคับให้ใช้ชื่อเป็นภาษาญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์ถูกห้ามตีพิมพ์ด้วยภาษาเกาหลี หนังสือประวัติศาสตร์เกาหลีถูกเผาทำลาย หากมีชาวเกาหลีกลุ่มใดเรียกร้องเสรีภาพ ทหารญี่ปุ่นจะเข้าทำการปราบปรามเป็นระยะ ๆ และมีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งต่อมา ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ชายเกาหลีถูกบังคับให้เข้าร่วมกับญี่ปุ่นเพื่อรบกับฝ่ายสัมพันธมิตร ส่วนหญิงสาวถูกส่งไปบำเรอเหล่าทหารของญี่ปุ่น ทำให้ชาวเกาหลีแสวงหาอิสรภาพตลอดระยะเวลา 35 ปี ภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ส่งผลให้เกาหลีได้รับอิสรภาพ จากนั้นสหรัฐอเมริกาจึงได้เคลื่อนกำลังเข้าควบคุมพื้นที่ตอนใต้ของคาบสมุทรเกาหลีกับส่วนสหภาพโซเวียตได้เข้าควบคุมพื้นที่ตอนเหนือ โดยมีเส้นขนานที่ 38 เป็นเส้นแบ่งดินแดน เป็นยุคสงครามเย็นของข้ามมหาอำนาจบนคาบสมุทรเกาหลี และได้แบ่งออกเป็นประเทศเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

ภายหลัง 5 ปี จากการตรึงกำลังของทั้งสองฝ่าย ในเดือนมิถุนายน 2493 กองทัพเกาหลีเหนือภายใต้การสนับสนุนของจีนและสหภาพโซเวียต ได้ยกพลข้ามเส้นขนานที่ 38 โจมตีเกาหลีใต้ ซึ่งอยู่ภายใต้การสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาเป็นการเปิดสงครามเกาหลีขึ้นอย่างเป็นทางการ ช่วงระหว่างสงครามทั้งเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ต่างได้รับการสนับสนุนจากประเทศมหาอำนาจ ทำให้สงครามดังกล่าวแปรสภาพจากสงครามกลางเมืองไปสู่สงครามตัวแทนระหว่างขั้วอำนาจ เกาหลีใต้ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสหประชาชาติส่งกำลังร่วมรบถึง 17 ประเทศ ในนามกองกำลังสหประชาชาติ (United Nations Force) ซึ่งประเทศไทยถือเป็นประเทศแรกในเอเชียและเป็นประเทศที่สองในโลกที่ส่งทหารเข้าร่วมรบในสงครามนี้ ส่งผลให้ไทยมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับเกาหลีใต้ จนได้รับการขนานนามว่าเป็น Eternal Partnership หรือหุ้นส่วนขั้วพันธมิตร ภายหลังการทำสงครามที่ยาวนานได้มีความพยายามอย่างมากที่จะหาทางยุติการรบจนในที่สุดมีการเจรจาหยุดยิง (Armistice) ณ หมู่บ้านปันมุนจอม ซึ่งเป็นรอยต่อระหว่างสองพื้นที่ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2496 อย่างไรก็ตาม การหยุดยิงเพื่อยุติการรบในสงคราม

เกาหลียังไม่ใช้ “สัญญาสันติภาพ” หรือ “การยุติสงครามอย่างเป็นทางการ” คาบสมุทรเกาหลียังคงเป็นพื้นที่สงครามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยกำหนดให้เส้นขนานที่ 38 เป็นเขตปลอดทหาร (Demilitarized Zone : DMZ) วัตถุประสงค์จากเส้นแบ่งออกไปประเทศละ 2 กิโลเมตร (2.5 ไมล์) เพื่อเป็นกันชนตามแนวพรมแดนระหว่างสองประเทศ อย่างไรก็ตามเขตปลอดทหารกลายเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมรบทางทหารสูงสุดของทั้งสองฝ่ายและยังคงตรึงกำลังรบขนาดใหญ่จนถึงปัจจุบัน

ภายหลังสงครามเกาหลีสงบลง สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) มีกรุงโซลเป็นเมืองหลวง และแม่น้ำฮันซึ่งเป็นแม่น้ำที่ยาวเป็นอันดับสองไหลผ่านใจกลางกรุง ได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดดทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสามารถปรับตัวจากประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรต่ำในปี 2505 (จำนวนไม่ถึง 100 เหรียญสหรัฐฯ) มาสู่ประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรสูงในปี 2557 (จำนวนมากกว่า 30,000 เหรียญสหรัฐฯ) ภายในระยะเวลาเพียง 50 ปี โดยในปี 2542 เกาหลีใต้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่ม G20 ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจของโลก ซึ่งเป็นผลมาจากการวางแผนการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมหลายมิติ ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมการฝึกอบรม “G20 Global Leadership Program” ณ สาธารณรัฐเกาหลี โดยพบว่าปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดดและเทียบชั้นระดับแนวหน้าของโลกมีลำดับความสำคัญ ดังนี้

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการปฏิรูประบบการศึกษา

ศึกษา เกาหลีใต้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความสุขได้อย่างยั่งยืน โดยการศึกษาถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเกาหลี ซึ่งได้เริ่มปฏิรูประบบการศึกษาในช่วงปี 2500 ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยมีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งผลให้การพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ได้มีการปฏิรูปการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคในปี 2513 โดยเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์หลักของประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวที่ต้องการยกระดับจากอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐานที่อาศัยแรงงานเข้มข้นมาสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งภาครัฐได้แสดงความมุ่งมั่น

ต่อการพัฒนาระบบการศึกษา จึงได้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้เกิดเป็นรูปธรรม อาทิ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการและจัดสรรงบประมาณกระจายให้หน่วยงานระดับท้องถิ่น การปรับหลักสูตรการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ในภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีความเชี่ยวชาญในภาคปฏิบัติ สนับสนุนการเรียนรู้นอกห้องเรียน การเรียนด้วยตนเอง และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร โดยมีการรัฐทำหน้าที่กำกับและควบคุมคุณภาพสถาบันการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละท้องถิ่น สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ภาครัฐมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทางวิจัย และการสร้างนวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพสถาบันระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานระดับนานาชาติ และให้มีอิสระในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่ โดยภาครัฐทำหน้าที่เพียงการตรวจสอบ

การพัฒนาเศรษฐกิจ

เกาหลีเริ่มต้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจด้วยการปรับเปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคการผลิต โดยเน้นการส่งออกอุตสาหกรรมเบาเป็นหลัก อาทิ สิ่งทอ รองเท้า วิกผม และเครื่องหนัง ซึ่งเป็นสาขาที่ใช้แรงงาน

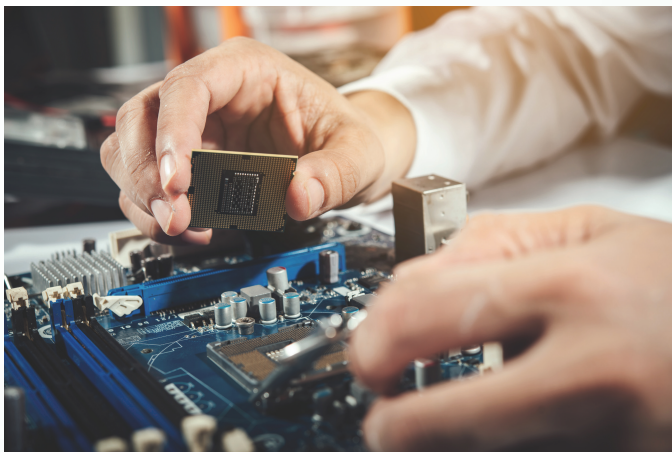

เข้มข้น ต่อมาได้มีการปรับไปสู่การผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมหนัก อาทิ เหล็กและเหล็กกล้า การต่อเรือ ยานยนต์ และเคมีภัณฑ์ โดยในช่วงแรกของการพัฒนามีการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศและใช้กระบวนการลอกเลียนแบบ (Imitation) เพื่อศึกษากระบวนการทำงานและการผลิตของต่างชาติ (Reverse-engineering) ต่อมา ในช่วงปี 2533 จนถึงปัจจุบัน ภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม โดยได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะ 5 ปี เพื่อส่งเสริม

การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วยการจัดตั้งสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ในพื้นที่เป็นการเฉพาะในเขตภาคกลาง อาทิ สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกาหลี (Korea Institute of Science and Technology : KIST) และสถาบันความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกาหลี (Korea Advanced Institute of Science & Technology : KAIST) โดยมุ่งเน้นให้เกิดงานวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งพัฒนาระบบการศึกษา เพื่อเชื่อมโยงงานวิจัยสู่ภาคอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง ตลอดจนการออกกฎหมายและมาตรการทางภาษีที่ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ ยังออกนโยบายส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐบาล สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของผลงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการดำเนินการในรูปแบบ Public Private Partnership : PPP อันนำไปสู่การบูรณาการนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับนโยบายด้านอุตสาหกรรมและนโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ

การพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government)

ซึ่งเริ่มดำเนินการในปี 2541 โดยเป็นแนวทางการปฏิรูปการบริหารกิจการบ้านเมืองในช่วงการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดี คิม แด-จุง ภายหลังจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย (Asian Financial Crisis) ในปี 2540 ที่ผ่านมา การพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของเกาหลีได้รับการบรรจุไว้ในแผนการบริหาร

ประเทศมาก่อนแล้วในช่วงระหว่างปี 2500-2513 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อขจัดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน โดยได้จัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อทำหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานด้าน E-government โดยตรงต่อรัฐบาล และในปี 2557 จากผลสำรวจ

ของสหประชาชาติ เกาหลีได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบ E-Government ที่ดีที่สุดในโลก (World E-Government Leaders : Very High EGI 2014) ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการ

ขับเคลื่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเกาหลี โดยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ อาทิ ระบบถนน ระบบราง ท่าเรือ ท่าอากาศยาน พลังงาน และโครงข่ายโทรคมนาคม มีความจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น การลงทุนทางโครงสร้างพื้นฐานจึงสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ ทั้งจากภาครัฐ เอกชน หรือความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยเกาหลีเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public-Private Partnership: PPP) ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล แต่นโยบายเพื่อสนับสนุนการร่วมลงทุนยังคงมีความชัดเจนและต่อเนื่อง อาทิ 1) การจัดหาที่ดิน (Land Acquisition) แม้ว่าในทางกฎหมายผู้รับสัมปทานจะได้รับสิทธิ์ในการได้มาซึ่งที่ดินและสิทธิ์ในการใช้ที่ดินของรัฐ แต่ในทางปฏิบัติรัฐจะเป็นผู้จัดหาที่ดินให้ และเป็นผู้ไกล่เกลี่ยในกรณีที่เกิดข้อพิพาทด้านราคาระหว่างรัฐและเจ้าของที่ดิน สำหรับโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเชิงสังคมที่มีต้นทุนสูง รัฐจะให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดซื้อที่ดินให้ เป็นต้น 2) การให้การช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบของเงินอุดหนุนค่าก่อสร้างโครงการ (Construction Subsidy) ในกรณีที่โครงการไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ (Termination Payment) เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ หรือความไม่สงบทางการเมือง โดยรัฐบาลจะเข้ามาบริหารจัดการโครงการแทนเอกชน 3) การแก้ไขกฎหมายให้สามารถใช้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อลดระยะเวลาการแก้ไขปัญหาจากการนำข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณา

ของศาล และ 4) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มในช่วงการก่อสร้าง ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเกาหลีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ นอกจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ภาครัฐได้คำนึงถึงประเด็นการพัฒนาในมิติอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย ทั้งในด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การสร้างอาคารสำนักงานขนาดใหญ่ที่คำนึงถึงทิศทางของลม เพื่อลดการใช้พลังงาน หรือการสร้างห้องน้ำสาธารณะบนพื้นฐานของความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality) อาทิ การสร้างจำนวนห้องน้ำของเพศชายและหญิงที่ไม่เท่ากัน โดยให้มีจำนวนห้องน้ำเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากรูปแบบการใช้งานและระยะเวลาในการใช้งานที่แตกต่างกัน เป็นต้น

การดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเกาหลีเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยมีตัวอย่างที่สำคัญได้แก่

1. สะพานข้ามทะเลอินชอน (Incheon Bridge) เป็นสะพานข้ามทะเลที่ยาวที่สุดในเกาหลีมีระยะทางรวม 21.48 กิโลเมตร ซึ่งเชื่อมสนามบินนานาชาติอินชอนที่ตั้งอยู่บนเกาะ Yeongjong กับพื้นที่ Songdo International Business District ศูนย์กลางการค้าและธุรกิจระหว่างประเทศ โดยสะพาน

แห่งนี้ช่วยลดระยะเวลาการเดินทางระหว่างเกาะ Yeongjong กับ Songdo จากเดิม 56 นาที เหลือเพียง 16 นาที และลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ได้ราว 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของเกาหลี แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ส่วนที่ให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public-Private Partnership: PPP) ในรูปแบบ Build-Transfer-Operate (BTO) โดยเป็นการร่วมทุนระหว่าง AMEC Inc. ของสหราชอาณาจักร กับ Incheon Metropolitan City Government ผู้รับผิดชอบในการลงทุนและบริหารจัดการ โดยมี Incheon Bridge Co., Ltd. และ Samsung Joint Venture เป็นผู้ออกแบบและก่อสร้าง รวมระยะทาง 12.34 กิโลเมตร และ 2) ส่วนที่ลงทุนโดยภาครัฐ ระยะทาง 9.14 กิโลเมตร โดย Incheon Bridge Co.,Ltd. ใช้ระยะเวลาในการสร้างรวมทั้งสิ้น 52 เดือน เริ่มเปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ 25 ตุลาคม 2552 ทั้งนี้ ภายหลังจากโครงการก่อสร้างแล้วเสร็จสมบูรณ์ได้มีการส่งมอบกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้กับรัฐบาลเกาหลี และ Incheon Bridge Co., Ltd. ได้รับสิทธิ์ในการเก็บค่าผ่านทางและดำเนินกิจการเป็นระยะเวลา 30 ปี

2. เขตเศรษฐกิจพิเศษอินชอน (Incheon Free Economic Zone Authority : IFEZ) – เป็นโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ของเมืองอินชอน เพื่อรองรับการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนในอนาคต ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยการถมทะเลให้ได้พื้นที่เป็นบริเวณขนาดใหญ่เพื่อสร้างเป็นเมืองเศรษฐกิจ ประกอบด้วยพื้นที่ 3 เขต คือ ซองโด (Songdo) ยองจง (Yeongjong) และซองนา (Cheongna) โดยรัฐบาลได้พัฒนาเขตซองโดให้กลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจระหว่างประเทศ เพื่อรองรับการค้าการลงทุนธุรกิจจากนานาชาติ และภายในประเทศ ควบคู่ไปกับการเป็นศูนย์กลางของเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย และการวางแผนด้านการศึกษาให้กับประชาชนที่อาศัยในเขต IFEZ โดยจัดสรรพื้นที่ให้มีสถาบันการศึกษาชั้นนำและมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตรมาตรฐานในระดับสากล รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนย้ายเข้ามาอาศัย สำหรับเขตยองจงได้ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์นานาชาติที่ครบวงจร เนื่องจากมีความเหมาะสมและสะดวกต่อการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ รวมถึงเป็นที่ตั้งของท่าเรืออินชอนซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 รองจากท่าเรือปูซาน ในขณะที่เขตซองนามีแผนการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้านนันทนาการและสวนสนุกระดับโลก รวมถึงพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งภาครัฐได้มีการวางแผนผังเมืองที่ชัดเจน เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองในอนาคต

การพัฒนาาระบบสาธารณสุข สุขภาพเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มนุษย์พึงมี โดยการมีสุขภาพที่ดีจะสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการสุขภาพที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ โดยแนวคิดสำคัญของการสร้างหลักประกันสุขภาพคือ การให้สิทธิประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นโดยไม่มีอุปสรรคทางการเงิน ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้นำกลไกการขับเคลื่อนเข้าสู่ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโลกในด้านสุขภาพ ซึ่งครอบคลุมใน 3 มิติ ได้แก่ 1) ความครอบคลุมของประชาชน (Covered population) 2) ความครอบคลุมของบริการสุขภาพ (Covered services) และ 3) ความครอบคลุมของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ (Covered costs) ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพให้กับประชาชนตั้งแต่แรกเกิดตลอดช่วงอายุขัยให้มีสุขภาพที่ดี โดยได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในยามเจ็บป่วย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบสุขภาพ ให้สามารถจัดการกับปัญหาโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง อันจะส่งผลต่อการเสริมสร้างศักยภาพของทุนมนุษย์ให้มีความพร้อมต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ ลำพังหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือองค์กรระหว่างประเทศองค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่สามารถแก้ไขประเด็นปัญหาสุขภาพได้อย่างครอบคลุม โดยเกาหลีได้ถอดแบบการดำเนินงานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เนื่องจากประเด็นดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหลายกระทรวง หลายหน่วยงานทั้งภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ปัจจุบันองค์กรระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์การขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก อาทิ ธนาคารโลก องค์กรการค้าโลก องค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ ตลอดจนจัดตั้งภาคีเครือข่ายการพัฒนาสุขภาพระดับโลกขึ้น เช่น การจัดตั้งกองทุนโลกด้านเอดส์ วัณโรค และมาเลเรีย เป็นต้น

จากอดีตประเทศอาณานิคมและอยู่ในภาวะสงคราม จนประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว จนได้รับการขนานนามว่าเป็นมหัศจรรย์แห่งลุ่มแม่น้ำฮั่น หรือ “Miracle of Hangang River” เป็นผลมาจากการผลักดันนโยบายภาครัฐอย่างต่อเนื่อง การปฏิรูปการดำเนินงานของระบบราชการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การสนับสนุนการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ตลอดจนการพัฒนาาระบบการศึกษาควบคู่ไปกับการสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนา ได้ส่งผลให้เกาหลีสามารถปรับเปลี่ยนและก้าวไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งประเทศไทยในฐานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความร่วมมือกับเกาหลีได้ในสาขาเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์และส่งเสริมการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม การผลิตของไทย

จัดทำโดย :
นางสาวกัญญา รวยยอด

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :
1) การฝึกอบุส “G20 Global Leadership Program”
กรกฎาคม 2562 ณ สาธารณรัฐเกาหลี
2) การสัมมนา “อนาคตของคาบสมุทรเกาหลี
กับความมั่นคงของเอเชียตะวันออก
พฤศจิกายน 2562 ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

การปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods : นัยต่อภาคอุตสาหกรรมไทย

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

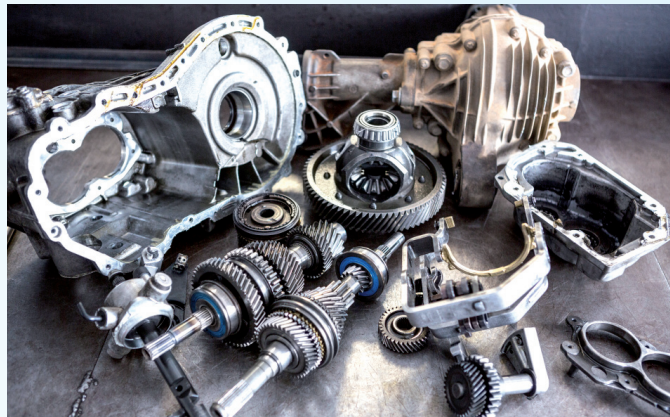
จากกระแสเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการ 3 ข้อ ได้แก่ 1) การรักษาและเพิ่มประสิทธิภาพทุกด้านทรัพยากรธรรมชาติ 2) การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการหมุนเวียนวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ และ 3) การรักษาประสิทธิภาพของระบบด้วยการระบุและลดผลกระทบเชิงลบให้มากที่สุด ส่งผลให้กิจกรรม Remanufacturing ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 กิจกรรมการผลิตที่มีการนำวัตถุดิบและสินค้าใช้แล้ว แต่ยังสามารถนำกลับมาซ่อมแซมได้มาหมุนเวียนใช้ผลิตสินค้าที่เสมือนเป็นสินค้าใหม่ ประกอบด้วย กิจกรรม Remanufacturing Refurbishing (การซ่อมแซม) และ Recycling (การนำมาใช้อีกครั้ง) ซึ่งการดำเนินงานภายใต้กิจกรรม 3 Rs ข้างต้น ถือเป็นงานดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียนที่สอดคล้องกับหลักการที่ 2 (การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการหมุนเวียนวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์) ในการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์แก่ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปุ๋ยระบบนิเวศน์ ลดผลกระทบเชิงลบ และเพิ่มผลกระทบเชิงบวกต่อระบบเศรษฐกิจ

ซึ่งกิจกรรม “Remanufacturing” หมายถึง กิจกรรมที่เปรียบเสมือนการชุบชีวิต (Re-live) ของสินค้าที่ผ่านการใช้งานแล้วให้กลับมาทำงานได้เหมือนสินค้าใหม่อีกครั้ง โดยที่กิจกรรม Remanufacturing ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) สินค้าที่ผ่านการใช้งานแล้วจะต้องเข้าสู่กระบวนการถอดแยกและประกอบชิ้นส่วน (Disassemble-reassemble activity) 2) ชิ้นส่วนต่าง ๆ จำเป็นต้องผ่านการทดสอบคุณสมบัติมาตรฐานสินค้าเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีสภาพการใช้งานได้เหมือนสินค้าใหม่ และ 3) สินค้าที่กระบวนการดังกล่าวต้องมีระยะเวลารับประกันสินค้าเทียบเท่าสินค้าใหม่ (ระยะเวลา 1 ปี) สำหรับกิจกรรม Remanufacturing ที่มีครบทุกองค์ประกอบข้างต้น จะเรียกว่า Full-remanufacturing

กิจกรรม Remanufacturing ในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่า กิจกรรม Remanufacturing เกิดขึ้นมานานแล้ว โดยเกิดขึ้นในหลาย ๆ สินค้า เช่น รถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่ในงานก่อสร้าง รถแทรกเตอร์

ทางการเกษตร เครื่องยนต์เก่าจากต่างประเทศเป็นต้น โดยในอดีต การประกอบกิจกรรม Remanufacturing ของผู้ประกอบการไทย จะอยู่ในรูปแบบกึ่งทางการ หรือ Semi-remanufacturing ประกอบอยู่กับกิจกรรมการจำหน่ายสินค้าใช้แล้ว (Used Products) โดยไม่ได้มีการแยกตัวออกมาอย่างชัดเจน การซื้อ-ขายสินค้า Remanufacturing จึงเกิดขึ้นอยู่ในวงที่จำกัด ทั้งผู้ประกอบการ และผู้บริโภค เช่น ร้านเช่ารถแทรกเตอร์ตามชนบท อู่ซ่อมรถยนต์ที่เจ้าของมีการขายชิ้นส่วนรถยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว แต่ยังมีสภาพที่ดี เป็นต้น¹ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของบริษัทข้ามชาติ ที่ผ่านมา พบว่า มีการใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตสินค้า Remanufacturing เช่น บริษัท Fuji-Xerox Eco Manufacturing (ปัจจุบันปิดกิจการไปแล้ว) รวมถึงกลุ่มบริษัท มิชลิน ที่ได้เข้ามา ตั้งโรงงานเพื่อทำกิจกรรม Remanufacturing ในสินค้า ตลับหมึก-ลูกรีด และยางรถบรรทุก

ช่วยประหยัดวัตถุดิบและลดการใช้พลังงาน รวมถึงเป็นการลด การปล่อยมลพิษเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งอะไหล่ทุกชิ้นจะถูก ส่งกลับไปยังโรงงานผลิต และมีขั้นตอนการผลิตโดยเริ่มต้นจาก การถอดชิ้นส่วนอะไหล่เก่าออกทั้งหมด และคงไว้เฉพาะส่วน โครงสร้างที่มีคุณภาพดี หลังจากนั้นทางโรงงานผู้ผลิตจะนำอะไหล่ ทุกชิ้นมาทำความสะอาด เช็กสภาพการทำงาน พร้อมเปลี่ยน อะไหล่ที่มีการสึกหรอด้วยอะไหล่ชิ้นใหม่ทั้งหมด แล้วนำมา ประกอบชิ้นส่วนพร้อมตรวจสอบคุณภาพในขั้นตอนสุดท้ายตาม ลำดับตามมาตรฐานการผลิตอะไหล่แท้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการดำเนิน กิจกรรมดังกล่าวของบริษัท เมอร์เซเดส-เบนซ์ ถือเป็น Full-Remanufacturing²

ปัจจุบัน บริษัท เมอร์เซเดส-เบนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจ Remanufactured Goods ในส่วนที่เป็นการให้ บริการหลังการขาย (After Sale Service) ซึ่งบริษัทฯ ได้เปิดตัว ผลิตภัณฑ์ใหม่ภายใต้ชื่อ “Genuine Remanufactured Parts” ซึ่งเป็นการให้บริการหลังการขายที่เปิดโอกาสให้กลุ่มลูกค้าผู้ใช้ รถยนต์เมอร์เซเดส-เบนซ์ ได้ใช้บริการอะไหล่ Remanufactured Parts ซึ่งเป็นอะไหล่แท้ที่ผ่านกระบวนการ Remanufacturing และมีคุณภาพดีเทียบเท่ากับอะไหล่ใหม่ตามมาตรฐานของ เมอร์เซเดส-เบนซ์ เนื่องจากมีกระบวนการผลิตและตรวจสอบ ขั้นสุดท้าย แบบเดียวกับกับอะไหล่ใหม่ทุกประการ โดยอะไหล่ Remanufactured นั้น นอกจากจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าอะไหล่ได้สูงสุดถึง 30% แล้ว ยังช่วยเพิ่มความมั่นใจให้แก่ ลูกค้าด้วยระยะเวลาประกันคุณภาพนานถึงสองปี รวมถึง

ทั้งนี้ หากในอนาคตประเทศไทยจะต้องมีการดำเนิน กิจกรรม/ธุรกิจ Remanufacturing มีความเป็นไปได้ว่า กิจกรรม/ธุรกิจ Remanufacturing จะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) Semi-Remanufactured³ ซึ่งดำเนินการโดยผู้ประกอบการไทย และ 2) Full-Remanufactured ดำเนินการโดยบริษัท ข้ามชาติ โดยทั่วไปโครงสร้างของกิจกรรม/ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง การค้าสินค้า Remanufacturing จะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. นำเข้าสินค้า Remanufactured Goods สำเร็จรูปจากต่างประเทศ แล้วมาจำหน่ายในประเทศ

¹ บทความ Remanufacturing ในอุตสาหกรรมไทย วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2555 โดยอาชนัน เกาะไพฑูริย์, คณพลจันทร์หอม, อลงกรณ์ ธนศรีธัญญากุล, คุลิกา โรจนกนกศักดิ์, กชพรรณ วงศ์วัฒนา

² <https://mgronline.com/motoring/detail/9570000132197>

³ รายงานวารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2555 เรื่อง Remanufacturing ในอุตสาหกรรมไทย

กรณีการนำเข้าสินค้า Remanufacturing สำเร็จรูป ถือว่าเป็นรูปแบบการประกอบธุรกิจที่ไม่มีความซับซ้อนมากนัก แต่จะมีปัญหาที่ประเทศไทยยังไม่มี การแยกพิกัดสินค้านำเข้าที่เป็นสินค้าใหม่กับสินค้า Remanufacturing กล่าวคือ พิกัดศุลกากรในพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้านำเข้าจะระบุเฉพาะสินค้าใหม่กับสินค้าใช้แล้ว (used goods) ซึ่งอยู่ในพิกัดเดียวกันและเก็บภาษีในอัตราเดียวกันเท่านั้น ทั้งนี้ หากเป็นสินค้าใช้แล้วผู้นำเข้าจะต้องแจ้งต่อกรมศุลกากรว่าเป็นสินค้าใช้แล้วอย่างไรก็ดี ยังมีสินค้าใช้แล้วบางประเภทที่ห้ามนำเข้าหรือต้องขออนุญาตนำเข้าภายใต้พระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 รวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องภายใต้หน่วยงานอื่น ๆ อาทิ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 34) พ.ศ. 2549 เรื่อง กำหนดเครื่องมือแพทย์ (พิกัด 90) ที่ห้ามนำเข้าหรือขาย โดยกำหนดให้ผู้นำเข้าจะต้องยื่นหนังสือรับรองการขายที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอรับหนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ต่อกองควบคุมเครื่องมือแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กรณีดังกล่าว การนำเข้าเครื่องมือแพทย์ Remanufactured น่าจะเข้าข่ายที่จะต้องขอหนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ต่อกองควบคุมเครื่องมือแพทย์ อย.⁴

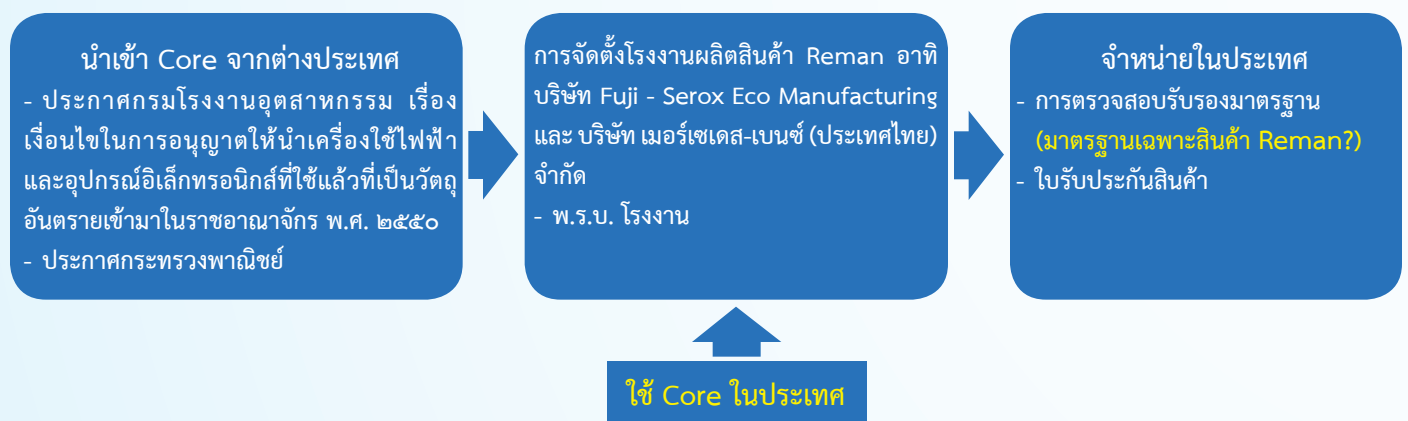
Remanufactured มีไม่เพียงพอ หรือไม่อยู่ในประเทศ หรือมีอยู่ในประเทศแต่ไม่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ ซึ่งการนำเข้า Core ที่เป็นชิ้นส่วนหลักซึ่งเป็นสินค้าใช้แล้ว (used goods) สำหรับนำมาเป็นผลิตสินค้า Remanufactured Goods ตามกฎระเบียบข้อบังคับของไทย การนำเข้าสินค้า used goods จะต้องดำเนินการขออนุญาต ในขณะที่เดียวกันสินค้า used goods บางประเภทจะไม่อนุญาตให้มีการนำเข้าตามกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

• **กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์** ภายใต้ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง เงื่อนไขในการอนุญาตให้นำเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้แล้วที่เป็นวัตถุดิบอันตรายเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตและลักษณะการนำเข้า

• **กลุ่มสินค้ายานยนต์และชิ้นส่วน** ยังมีกฎระเบียบซึ่งอยู่ภายใต้กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งต้องขออนุญาตนำเข้าและห้ามนำเข้ารถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ที่ใช้แล้ว อาทิ

- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 129) พ.ศ. 2541 ห้ามนำเข้ารถยนต์ (รถยนต์สำหรับรถจักรยานยนต์ ที่มีความจุปริมาตร

2. การนำเข้า Core (หรือชิ้นส่วนหลัก) สำหรับใช้ในการผลิตสินค้า Remanufactured Goods

ทั้งนี้ ในส่วนของการนำเข้าชิ้นส่วนหลัก (Core) มาผลิตสินค้า Remanufacturing นั้น จะประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

2.1 การนำเข้าชิ้นส่วนหลัก (Core) จากต่างประเทศ และใช้ Core จากในประเทศ

ในส่วนของการใช้ Core ในประเทศมาผลิตสินค้า Remanufactured คงไม่มีปัญหาด้านกฎระเบียบ แต่มีปัญหาที่พบ คือ Core ที่เป็นชิ้นส่วนหลัก ที่จะนำไปผลิตสินค้า

ช่วงซักภายในกระบอกสูบตั้งแต่ 50 ลูกบาศก์เซนติเมตรลงมา พิกัด 8407.31) ส่วนประกอบ (โครงรถ ตะเกียบรถ และวงล้อ ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 10 นิ้วลงมา พิกัด 8714.19) และอุปกรณ์ประกอบที่ใช้แล้วของรถจักรยานยนต์

- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้รถยนต์ใช้แล้วเป็นสินค้าที่ต้องห้ามหรือต้องขออนุญาตในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2562

⁴ คู่มือการขอหนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ กรณีเครื่องมือแพทย์ทั่วไป : เครื่องมือแพทย์ที่ไม่เข้าข่ายตามที่ประกาศในพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 6 (1) (2) จัดทำโดยกองเครื่องมือแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พ.ศ. 2559

2.2 การจัดตั้งโรงงานผลิตสินค้า Remanufactured Goods

ในส่วนของ การจัดตั้งโรงงาน Remanufacturing นั้น ปัจจุบันยังไม่มี การจัดประเภทหรือชนิดของโรงงาน Remanufacturing ไว้อย่างชัดเจนว่าอยู่ในประเภทหรือลำดับใด โดยมีความใกล้เคียงกับโรงงานลำดับที่ 106 ข้อ (13) โรงงาน ทำวัสดุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ จากวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่มีได้ระบุไว้ในลำดับใด ตามระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรม ว่าด้วยเรื่อง รายละเอียดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตประเภทหรือชนิดของโรงงาน ลำดับที่ 105 และ 106 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ซึ่งหากโรงงานที่มีฐานะเป็นโรงงาน Remanufacturing จะต้องมีการดำเนินงานต่าง ๆ เพิ่มเติมตามที่กฎหมายกำหนด เกี่ยวกับการกำจัดและดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยต่าง ๆ เพื่อกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานกิจกรรมของโรงงาน Remanufacturing⁵

2.3 การรับรองมาตรฐานสินค้า Remanufactured Goods

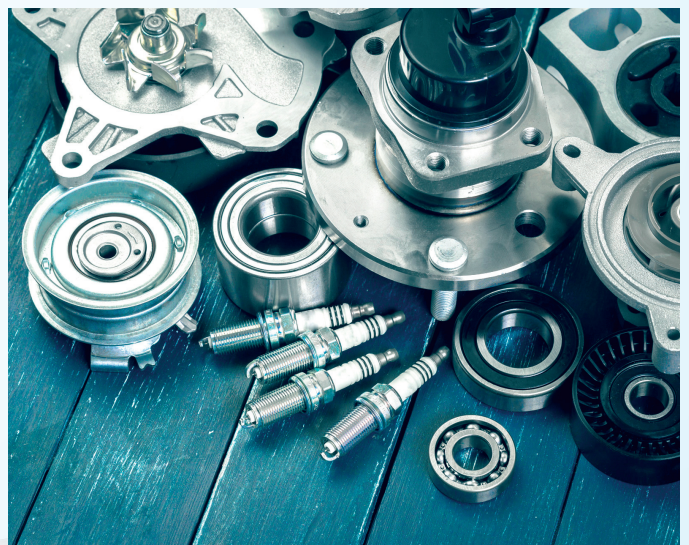
การรับรองมาตรฐานสินค้า Remanufactured Goods ถือเป็นประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญ กล่าวคือ ถึงแม้ว่าสินค้า Remanufactured Goods เป็นสินค้าที่มีราคาถูกกว่าสินค้าใหม่ แต่การมีใบรับรองมาตรฐานสินค้าถือเป็นเรื่องหนึ่ง ที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งในข้อบทที่ 1 ของความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP) ระบุให้สินค้า Remanufactured Goods จะต้องมีการรับประกันสินค้าจากผู้ผลิต (a factory warranty) เช่นเดียวกับสินค้าใหม่ อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนว่าใบรับประกันสินค้า Remanufactured Goods นั้นจะต้องมีระดับความคุ้มครอง (ทั้งในเรื่องของระยะเวลาการรับประกัน และการชดเชยหากสินค้าเกิดความชำรุดเสียหาย) ในระดับเดียวกับสินค้าใหม่หรือไม่อย่างไร

สินค้า Remanufactured Goods ในเวทีการค้าโลก

การประกอบธุรกิจและกิจกรรมเกี่ยวกับการค้าสินค้า Remanufactured Goods ในต่างประเทศได้เกิดขึ้นมานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ สหรัฐฯ แคนาดา

สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งกลุ่มประเทศดังกล่าวได้มีการผลักดันให้มีการเจรจาเปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods ทั้งในกรอบ WTO และ APEC อันเนื่องมาจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ซึ่งต่อมาพบว่า ปัจจุบันประเด็นการเปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods ได้ถูกบรรจุอยู่ในความตกลงการค้าเสรียุคใหม่ (FTA) อยู่หลายฉบับ โดยเฉพาะความตกลงที่ CPTPP ซึ่งระบุเรื่องขอบเขตของการเปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods ซึ่งครอบคลุมเฉพาะสินค้าในพิกัด 84-90 (HS Chapters 84 - 90)⁵ ความตกลง The United States – Mexico – Canada Agreement (USMCA) หรือความตกลง NAFTA เดิม รวมทั้งความตกลง FTA US-Korea ก็มีการระบุถึงเรื่องการเปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods ไว้เช่นเดียวกัน การเตรียมความพร้อมของภาคอุตสาหกรรมไทยหากมีการเปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods ในอนาคต

ปัจจุบัน นอกจากกระแสของ Circular Economy ที่เป็นแนวโน้มผลักดันให้ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมหันมาให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แล้วยังมีปัจจัยภายนอกที่เป็นตัวเร่งให้ภาคอุตสาหกรรมไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมหากประเทศไทยมีการเปิดตลาดสินค้า Remanufactured Goods ในอนาคต ได้แก่ ความตกลง CPTPP ซึ่งจะครอบคลุมเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่ม อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน และเครื่องมือแพทย์ โดยหากไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลง CPTPP ก็จะต้องดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้ความตกลงในหลาย ๆ ด้าน

⁵ HS Chapters 84 ถึง 90 ครอบคลุม ได้แก่ สินค้าเครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องยนต์ เครื่องจักรไฟฟ้าและเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า (มอเตอร์) ยกเว้น ตู้เย็น (84.18) พัดลม (8414.51) เครื่องจักรอัตโนมัติ (8450.11) เครื่องซักผ้าแบบปั่นแห้ง (8450.12) เครื่องบดอาหารและเครื่องคั้นน้ำผลไม้ (8509.40) เครื่องโกนหนวด ปัดตาเลี่ยน และเครื่องจัดขน (85.10) เครื่องทำน้ำร้อน (85.16) เครื่องดูดฝุ่นที่มีกำลังไม่เกิน 1,500 วัตต์ (8508.11) เครื่องโทรศัพท์แบบไร้สาย (8507.11)

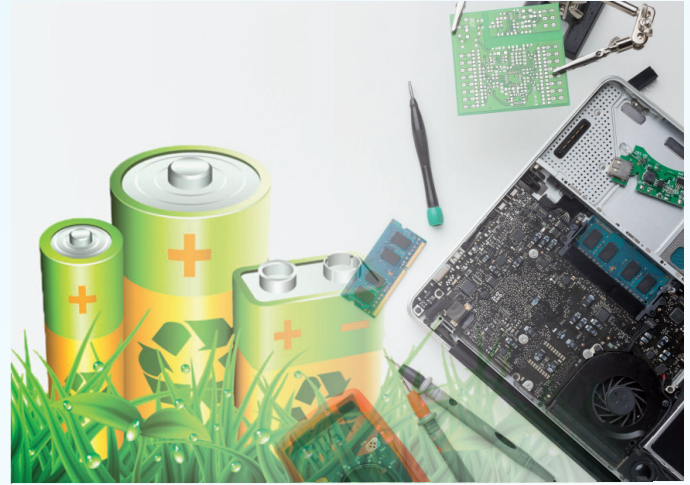
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อจำกัดด้านการนำเข้าสินค้าใช้แล้วนั้น จะห้มนำมาใช้กับสินค้า Remanufacturing ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ของไทย ควรมีการจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมและการรับมือหากต้องเปิดรับสินค้า Remanufacturing Goods ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการไทย ทั้งในด้านทักษะฝีมือ (skills labour) โดยเฉพาะ แรงงานที่มีทักษะฝีมือด้านการบำรุงรักษา (maintenance and repair technicians) ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินกิจกรรม/ธุรกิจ Remanufacturing โดยเฉพาะชิ้นส่วนที่เป็น remanufacture parts รวมถึงการหาชิ้นส่วนหลักที่จะนำมาผลิตสินค้า Remanufacturing (core available) และความสามารถในการประกอบกิจกรรม Remanufacturing ซึ่งผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่มีศักยภาพทำได้แค่ Semi-Remanufacturing ในขณะที่บริษัทข้ามชาติสามารถทำ Full-Remanufactured

2. การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในประเทศให้สอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ความตกลง CPTPP หากไทยเข้าร่วมความตกลงฯ ในอนาคต

3. การจัดทำพิกัดศุลกากรในการแยกพิกัดสินค้า Remanufacturing Goods กับสินค้าใหม่

4. การปรับปรุงแก้ไขระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรม ว่าด้วยเรื่องรายละเอียดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตประเภทหรือชนิดของโรงงาน ในการกำหนดประเภทหรือชนิดของโรงงาน Remanufacturing ขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อควบคุมและกำกับดูแล

การประกอบกิจการโรงงาน Remanufacturing ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

5. การจัดทำประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เป็นการเฉพาะสำหรับสินค้าในกลุ่ม Remanufactured Goods เพื่อเป็นการแยกตราสินค้าระหว่างสินค้า/ชิ้นส่วน Remanufacturing กับสินค้าใหม่ เช่น Bosch จะใช้ตรา Bosch สำหรับสินค้าชิ้นส่วนใหม่ แต่จะใช้ตราสินค้า Bosch Exchange กับชิ้นส่วน Remanufacturing เพื่อป้องกันปัญหาความสับสนของผู้บริโภค รวมถึงการจัดเตรียมห้องปฏิบัติการทดสอบและหน่วยตรวจสอบผลิตภัณฑ์สินค้าในกลุ่ม Remanufactured Goods

6. การจัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลและควบคุม core และ waste ที่เกิดจากการซ่อมแซม core เพื่อให้แน่ใจว่า core ที่หมุนเวียนในตลาดไม่สูญหาย เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะอิเล็กทรอนิกส์

จัดทำโดย :
นายชาญชัย ไฉลกคงถาวร

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

1. คู่มือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสินค้า Remanufacturing จัดทำโดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ร่วมกับศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. บทความ Remanufacturing ในอุตสาหกรรมไทย วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2555
3. รายงานการศึกษาโครงการศึกษากลยุทธ์การจัดทำและพัฒนาสินค้าสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบการค้าระหว่างประเทศ ระยะที่ 2 และ 3 จัดทำโดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. รายงานวารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2555 เรื่อง Remanufacturing ในอุตสาหกรรมไทย

ธุรกิจรักษ์โลก เทรนด์ใหม่ ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

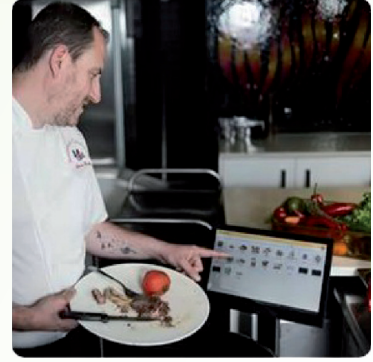
ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ เรื่อง “เศรษฐกิจหมุนเวียน” หรือ “Circular Economy” เป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึง และอยู่ในกระแสความสนใจของนานาชาติ โดยมีการนำไปประยุกต์ใช้ในประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นประเทศ ผู้นำอย่างกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ที่ริเริ่มจัดทำ Circular Economy Package มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 ประเทศในทวีปเอเชีย อย่างจีน ญี่ปุ่น หรือแม้กระทั่งประเทศในกลุ่มอาเซียนก็เริ่มมีการพัฒนาตามแนวคิด Circular Economy ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ ด้วยความคิดที่ตรงกันว่า เศรษฐกิจหมุนเวียนจะเป็นคำตอบหนึ่งของการพัฒนาประเทศและโลกของเรา ให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืนต่อไปในอนาคต ประเด็นการพัฒนาเรื่องนี้จึงถูกนำเสนอในเวทีการพิจารณา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับสากลอยู่บ่อยครั้ง เช่น การประชุมผู้นำเศรษฐกิจของโลก (The World Economic Forum) การประชุมเศรษฐกิจหมุนเวียนระดับโลก หรือ World Circular Economy ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2017 โดยการริเริ่มของประเทศฟินแลนด์ผ่าน Sitra ซึ่งเป็นกองทุนนวัตกรรมอิสระในฟินแลนด์ หรือเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2562 ที่ผ่านมา ที่มีการสัมมนา/การประชุมคู่ขนาน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 ณ ประเทศไทย ประเด็นเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนก็ถูกนำมาเป็นหัวข้อหลักในการประชุมดังกล่าวด้วย

แน่นอนว่า เมื่อเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสโลก ธุรกิจที่จะเติบโตต่อไปในอนาคต จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจจากเดิมสู่รูปแบบธุรกิจตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Business Model) เช่น Circular Design มุ่งเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ให้มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น Circular Supplies คือการนำวัสดุจากการรีไซเคิล วัสดุชีวภาพ (Bio-based Materials) และวัสดุที่สามารถรีไซเคิลได้มาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต เพื่อลดการใช้ทรัพยากรและลดการเกิดของเสีย ตลอดจนการใช้พลังงานหมุนเวียนในกระบวนการผลิต Product as a service คือโมเดลธุรกิจที่ให้บริการในรูปแบบการเช่า หรือการจ่ายเมื่อใช้งาน (pay-for-use) แทนการซื้อขาย Sharing Platform มุ่งเน้นการใช้และแบ่งปันทรัพยากรร่วมกันเพื่อใช้ผลิตภัณฑ์ให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงสุด Resource Recovery คือ ธุรกิจที่มีการออกแบบให้มีระบบนำกลับ (Take-Back System) เพื่อนำวัตถุดิบเหลือใช้ ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ถูกกำจัดซึ่งยังสามารถใช้งานได้กลับเข้าสู่กระบวนการใหม่ ซึ่งบทความนี้จะนำเสนอตัวอย่างธุรกิจที่นำ Circular Business Model มาประยุกต์ใช้ และ The World Economic Forum and The Forum of Young Global Leaders ร่วมกับบริษัท Accenture ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาระดับโลก ด้านแผนกลยุทธ์ แผนธุรกิจ เทคโนโลยี และสารสนเทศ ได้คัดเลือกให้เป็น 12 บริษัทที่ดีที่สุด ที่มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากนวัตกรรม 450 รายการ ใน 45 ประเทศทั่วโลก...เรามาทำความรู้จักกับบริษัทเหล่านั้นกันค่ะ...

Winnow

Winnow เป็นบริษัท Startup จากประเทศอังกฤษ ซึ่งพัฒนาไมเตอร์อัจฉริยะที่ใช้ในการวิเคราะห์ขยะ เน้นการใช้งานในครัวพาณิชย์เพื่อวัดปริมาณอาหารที่ถูกทิ้งและนำมาวิเคราะห์วิธีการลดของเสีย โดยมีไมเตอร์อัจฉริยะดังกล่าวช่วยลดปัญหาอาหารเหลือทิ้งได้กว่าครึ่งใน 40 ประเทศ คิดเป็นมูลค่าที่ประหยัดได้กว่า 25 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี โดยนวัตกรรมนี้ได้รับรางวัล The Circular Economy Tech Disruptor Award ด้วย

รูปภาพ: <https://www.winnowsolutions.com/en/product>

รูปภาพ: <http://www.dyecoo.com/news-events/>

DyeCoo

อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้น้ำและสารเคมีในปริมาณมาก และก่อให้เกิดขยะที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในหลายประเทศ อาทิ จีน อินเดีย บังคลาเทศ เวียดนาม รวมถึงประเทศไทยด้วย แต่บริษัทสัญชาติดัตช์ อย่าง DyeCoo ได้พัฒนากระบวนการย้อมผ้าที่ไม่ใช้น้ำและไม่มีสารเคมีอื่นนอกจากสีย้อมด้วยการใช้คาร์บอนไดออกไซด์ที่มีความเข้มข้นแรงดันสูง ซึ่งจะละลายสีย้อมเข้าไปในเนื้อผ้า จากนั้นคาร์บอนไดออกไซด์จะระเหยและถูกนำกลับมาใช้ใหม่ได้ โดย 98% ของสีย้อมจะถูกดูดซับลงไปเนื้อผ้า ทำให้ผ้าสีสดใส และเนื่องจากไม่มี

การใช้น้ำในกระบวนการ จึงไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการตากแห้ง ส่งผลให้เวลาในการผลิตลดลงครึ่งหนึ่ง ใช้พลังงานน้อยลงและมีต้นทุนที่ถูกลง ทั้งนี้ บริษัท DyeCoo ได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับแบรนด์ดังอย่าง Nike และ IKEA ด้วย

Close the Loop

บริษัทจากออสเตรเลียแห่งนี้ใช้เวลากว่าทศวรรษในการฟื้นฟูคุณค่าจากตลับหมึกเก่าและพลาสติกอ่อน โดยนำวัสดุเหล่านี้มาผสมกับยางมะตอยและแก้วรีไซเคิล แล้วนำมาสร้างถนนที่มีพื้นผิวคุณภาพสูง และมีอายุการใช้งานยาวนานขึ้นถึง 65% เมื่อเทียบกับถนนทั่วไปที่ปูด้วยยางมะตอย โดยถนน 1 กิโลเมตร จะใช้ถุงพลาสติก 530,000 ใบ ขวดแก้ว 168,000 ขวด และผงหมึกเหลือใช้จากตลับหมึกพิมพ์ 12,500 ตลับ จึงเป็นการนำขยะที่จะถูกทิ้งในหลุมฝังกลบมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

รูปภาพ: <https://www.closesthe-loop.com.au/tonerplas/>

รูปภาพ: <https://enerkem.com/products/>

Enerkem

Enerkem เป็นบริษัทจากแคนาดา ที่ใช้เทคโนโลยีในการสกัดคาร์บอนจากขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ โดยใช้เวลาเพียง 5 นาทีในการเปลี่ยนคาร์บอนให้เป็นก๊าซที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพอย่างเมทานอลและเอทานอล รวมถึงสารเคมีที่สามารถนำไปใช้ในผลิตภัณฑ์หลายพันรายการต่อวัน ในเมืองต่าง ๆ ของแคนาดา เช่น เมือง Edmonton ประเทศแคนาดา มีการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ถึง 90% ทำให้สามารถลดการฝังกลบได้ คิดเป็นปริมาณ 100,000 เมตริกตันต่อปี

รูปภาพ: https://download.schneider-electric.com/files?p_enDocType=Brochure&p_File_Name=998-20436547_GMA-S_A4_web.pdf&p_Doc_Ref=sd_report

Schneider Electric

Schneider Electric เป็นบริษัทสัญชาติฝรั่งเศสที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการพลังงานและระบบอัตโนมัติ ทำให้ได้รับรางวัล Award for the Circular Economy Multinational บริษัท Schneider Electric มีพนักงาน 142,000 คน ในกว่า 100 ประเทศ โดยมีการดำเนินธุรกิจตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ด้วยการใช้ชิ้นส่วนและวัสดุรีไซเคิลในผลิตภัณฑ์ ยืดอายุการใช้งาน ผลิตภัณฑ์ผ่านการเช่าและการจ่ายเป็นครั้งต่อการใช้งาน (pay-per-use) รวมถึงมีบริการนำสินค้าที่หมดอายุการใช้งานกลับมารีไซเคิล ซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้มีส่วนคิดเป็น 12% ของรายได้ของบริษัท และคาดว่าบริษัทจะสามารถประหยัดทรัพยากรขั้นปฐมภูมิ (Primary Resource) ได้ถึง 100,000 เมตริกตัน ในระหว่างปี ค.ศ. 2018 - 2020

Cambrian Innovation

เป็นบริษัทจากสหรัฐอเมริกา ที่มีเทคโนโลยี EcoVolt ในการบำบัดน้ำเสียจากระบบการอุตสาหกรรม โดยไม่เพียงแต่เปลี่ยนน้ำเสียที่มีการปนเปื้อนเป็นน้ำสะอาดเท่านั้น แต่ยังสามารถผลิตก๊าซชีวภาพที่นำมาใช้ในการผลิตพลังงานสะอาดได้อีกด้วย ทั้งนี้ Cambrian Innovation มีโรงงาน 9 แห่ง ทั่วสหรัฐอเมริกา ซึ่งสามารถรองรับน้ำจากระบบการอุตสาหกรรมเพื่อทำการบำบัดได้กว่า 300 ล้านลิตร

รูปภาพ: <https://cambrianinnovation.com/industries-we-serve/>

รูปภาพ: http://lehightechnologies.com/what_we_do/the_business_we_are_in/

Lehigh Technology

อีกหนึ่งบริษัทจากสหรัฐอเมริกาที่มีเทคโนโลยีในการเปลี่ยนยางรถยนต์เก่าและขยะยางอื่น ๆ ให้กลายเป็น Micronized Rubber Powder ซึ่งสามารถนำไปใช้งานได้หลากหลาย ตั้งแต่ยางรถยนต์ ไปจนถึงพลาสติก ยางมะตอย และวัสดุก่อสร้างใหม่ๆกว่า 500 ล้านเส้น ถูกผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบที่แปรรูปจาก Lehigh Technology ส่งผลให้บริษัทฯ ได้รับรางวัล Award for Circular Economy SME ด้วย

HYLA Mobile

ทุกวันนี้ สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อการใช้ชีวิตและการทำงานของเรา ความต้องการที่จะเป็นเจ้าของเครื่องมือสื่อสารที่มีเทคโนโลยีล้ำสมัยใหม่ล่าสุดอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดขยะอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก HYLA Mobile บริษัทจากสหรัฐอเมริกาที่ก่อตั้งขึ้นโดยผู้นำและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมโทรคมนาคมและค้าปลีกขนาดใหญ่แห่งนี้ จึงได้ทำงานร่วมกับผู้ผลิตและผู้ให้บริการชั้นนำของโลกหลายรายในการจัดหาและนำอุปกรณ์/ชิ้นส่วนของเครื่องมือเหล่านี้กลับมาใช้ซ้ำอีกครั้ง โดยมีการประมาณการว่า จะมีอุปกรณ์มากกว่า 50 ล้านชิ้นถูกนำกลับมาใช้ใหม่ และสร้างรายได้ให้กับบริษัทฯ กว่า 4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ อีกทั้งยังลดจำนวนขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องถูกนำไปฝังกลบได้ถึง 6,500 ตัน

รูปภาพ: <https://www.hylamobile.com/#content1>

รูปภาพ: <https://triciclos.net/en/recycling-station/>

TriCiclos

เป็นบริษัทผู้ชนะรางวัล People's Choice บริษัทนี้ได้เริ่มธุรกิจในประเทศชิลี ในปี ค.ศ. 2009 ภายใต้แนวคิดในการเปลี่ยนโลกให้เป็นโลกที่ปราศจากขยะ ปัจจุบัน บริษัทฯ มีเครือข่ายสถานีรีไซเคิลที่ใหญ่ที่สุดในอเมริกาใต้ โดยสามารถรีไซเคิลวัสดุ 33,000 เมตริกตันจากหลุมฝังกลบ และช่วยลดการปล่อยคาร์บอนได้กว่า 140,000 เมตริกตัน

Miniwiz

ด้วยแนวคิด “ไม่มีสิ่งใดที่เป็นขยะ” ของ Arthur Huang ผู้ก่อตั้งบริษัทสัญชาติไต้หวันแห่งนี้ ทำให้เขาริเริ่มก่อตั้งบริษัทฯ เพื่อต่อยอดแนวคิดดังกล่าวให้เป็นความจริง ด้วยการสร้างคุณค่าจากของเหลือใช้โดยเปลี่ยนให้เป็นสิ่งใหม่ (Upcycling) แม้แนวคิดนี้จะไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่ Arthur Huang ได้ยกระดับแนวคิดให้ล้ำสมัย โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ถูกพัฒนาขึ้น

โดยนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรใน “Miniwiz Trash Lab” ร่วมกันคิดค้นวัสดุที่ยั่งยืนและแอปพลิเคชันใหม่ ๆ กว่า 1,000 รายการ นอกจากนี้ ยังมีเครื่อง Trashpresso ซึ่งเปรียบเสมือนโรงงาน Upcycling เคลื่อนที่ ที่สามารถขนส่งบริการไปให้แก่ลูกค้าได้ถึงที่ด้วยรถบรรทุกที่มีขนาดเพียง 2 ตู้คอนเทนเนอร์ โดยเครื่องนี้สามารถเปลี่ยนขวดพลาสติก 50 กิโลกรัมต่อชั่วโมง ให้กลายเป็นวัสดุก่อสร้างที่มั่นคงทนทานโดยไม่ต้องใช้น้ำ แต่ใช้เพียงพลังงานแสงอาทิตย์เท่านั้น

รูปภาพ: <https://trashpresso.com/>

AB InBev

ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของบริษัท AB InBev บริษัทข้ามชาติ ผู้ผลิตเบียร์รายใหญ่ที่สุดของโลก ที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศเบลเยียม นับเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า นวัตกรรมด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนไม่ได้จำกัดอยู่แค่การเริ่มต้นเทคโนโลยีโดยบริษัท Startup ขนาดเล็กเสมอไป บริษัท AB InBev มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาธุรกิจเพื่อตอบสนองการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้ตั้งเป้าให้ผลิตภัณฑ์ของบริษัททั้งหมดอยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่สามารถส่งคืนได้ หรือผลิตจากวัสดุหลักที่เป็นวัสดุรีไซเคิลภายในปี ค.ศ. 2025 ซึ่งปัจจุบันเกือบครึ่งหนึ่งของเครื่องดื่ม AB InBev ที่วางขายในท้องตลาดอยู่ในรูปแบบขวดแก้วที่ส่งคืนได้ โดยร่วมมือกับซัพพลายเออร์และลูกค้า และจะขยายผลให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างคุณค่าให้ผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบที่ได้ในกระบวนการผลิต โดยได้เปิดตัวเครื่องดื่มโปรตีนที่ผลิตจากธัญพืชที่ได้จากกระบวนการผลิตเบียร์ ซึ่งก่อนหน้านี้ถูกจำหน่ายเป็นอาหารสัตว์เท่านั้น

รูปภาพ: <https://www.ab-inbev.com/sustainability/2025-sustainability-goals.html>

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าธุรกิจที่สามารถเติบโตได้อย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากจะต้องให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกระบวนการผลิตตามแนวคิด Circular Economy แล้ว ยังต้องมีโมเดลธุรกิจใหม่ที่คิดต่างจากเดิม โดยผสมผสานนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน ผู้ประกอบการต้องรู้จักเรียนรู้ที่จะนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างธุรกิจใหม่ เช่น Startup ที่ใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการทำธุรกิจในรูปแบบ Sharing Economy ธุรกิจ Recycle ขยะมูลค่าสูง ธุรกิจทำแอปพลิเคชันเพื่อช่วยในการบริหารจัดการทรัพยากร และของเสีย ซึ่งปัจจุบัน ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมไทยก็เริ่มตระหนักถึงความสำคัญและปรับตัวสู่การดำเนินธุรกิจตามแนวคิด Circular Economy มากขึ้น ตั้งแต่วิสาหกิจขนาดใหญ่ไปจนถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก หรือธุรกิจ Startup ยกตัวอย่างเช่น Moreloop ธุรกิจสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ที่นำผ้าส่วนเกินจากโรงงานส่งถึงมือลูกค้า เพื่อตอบโจทย์โรงงานที่มีสต็อกผ้าค้างในโกดังและคนซื้ออย่างนักออกแบบรุ่นใหม่ที่ต้องการผ้าคุณภาพดีในปริมาณไม่มาก GEPP Sa-Ard (เก็บสะอาด) ธุรกิจสร้างแพลตฟอร์มเชื่อมโยงระหว่างคนอยากขายขยะกับคนอยากซื้อขยะให้มาเจอกันได้ง่ายขึ้น คนที่ตั้งใจแยกขยะและยังไม่รู้จะเอาไปขายที่ไหนก็เพียงแค่วางโทรศัพท์ ทักไลน์ไปหา หรือใช้นิวส์จัมผ่านแอปพลิเคชัน GEPP ก็จะมีคนรับซื้อขยะไปหาคุณถึงที่

หรือ แบรินตร์รองเท้า ทะเลจร (Tlejourn) จากปัตตานี ที่นำขยะจากทะเลมาผลิตเป็นรองเท้า และตั้งราคาขายโดยไม่หวังผลกำไร เป็นต้น

การดำเนิน “ธุรกิจรักษ์โลก” เหล่านี้ไม่เพียงแต่จะสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจให้กับผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาในภาพรวมของประเทศ เริ่มจากหน่วยย่อยที่สุดของสังคม คือประชาชน จะได้รับประโยชน์จากการมีทางเลือกในการบริโภคเพิ่มขึ้น ได้อาศัยอยู่ในสังคมสีเขียวและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในด้านสังคม โมเดลธุรกิจใหม่เหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น ซึ่งบางส่วนเป็นการสร้างงานในชุมชน/ภูมิภาค จึงเป็นการกระจายการเติบโตสู่ระดับฐานรากอย่างครอบคลุม และในส่วนของภาคเศรษฐกิจ แน่นนอนว่าเมื่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมสามารถพัฒนายกระดับให้มีการประกอบการตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ก็ย่อมส่งผลให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยพึ่งพาทรัพยากรน้อยลง อีกทั้งยังส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ประเทศมีการเติบโตที่สมดุลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสุดท้ายแล้ว ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับทุกหน่วยของสังคมจนถึงในระดับภาพรวมของประเทศย่อมส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทโลกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ประชาคมโลกร่วมกันกำหนดไว้ในที่สุด

จัดทำโดย :

นางสาวสมานลักษณ์ ดัณฑกุล

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

บทความเรื่อง “These 11 companies are leading the way to a circular economy” Written by Alex Thornton, World Economic Forum, 26 February 2019

สืบค้นจาก <https://www.weforum.org/agenda/2019/02/companies-leading-way-to-circular-economy/>

Moreloop: ตัวกลางขายผ้าเหลือคุณภาพดีจากโรงงานเพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน, 8 พฤศจิกายน 2561

สืบค้นจาก <https://adaymagazine.com/moreloop-circular-economy/>

เอาขยะมาแล้วเอาเงินไป ‘GEPP Sa-Ard’ สตาร์ทอัพที่จับคู่คนอยากขายขยะกับคนอยากซื้อขยะ, 1 กันยายน 2562

สืบค้นจาก <https://adaymagazine.com/gepp-sa-ard/>

สัมภาษณ์พิเศษ

“...ในภาวะที่เกิดสถานการณ์ไม่คาดคิด ไม่ว่าจะเรื่องเล็กหรือใหญ่ก็ตาม การข้ามผ่านไปด้วยสติ และพร้อมให้ความร่วมมือที่ดีกับทุกภาคส่วนเป็นเรื่องสำคัญ ในภาคของการทำงานที่ สศอ. ก็เช่นกัน ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกคน เพื่อร่วมกันคิด ร่วมสร้างสิ่งที่ดี โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ และแน่นอนว่าการพัฒนาที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างสูง นั่นคือการเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรของ สศอ. เอง...”

นายทองชัย ชวลิตพิเชฐ
กับบทบาทผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

๘ อยากให้เล่าประสบการณ์ที่เข้ามา รับราชการในแวดวงกระทรวง อุตสาหกรรมพอสังเขป

ผมเติบโตมาจากสายงานต่างจังหวัด เส้นทาง การรับราชการของผมอยู่ในแวดวงของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมาโดยตลอด ตั้งแต่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดน่าน ลำปาง เชียงราย และสมุทรปราการ ระหว่างนั้นผมได้เรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์มากมายในทุกจังหวัดที่ได้มีโอกาสไปรับตำแหน่ง ได้ทำงานร่วมกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ เข้าไปดูแลแก้ปัญหาให้กับโรงงานจำนวนมาก จากนั้นเริ่มเข้าสู่ตำแหน่งบริหารในปี พ.ศ. 2558 ในตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม ก่อนจะมารับตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

๘ หลักคิดหรือวิธีการทำงานในแบบฉบับ ของท่าน

สไตล์การทำงานของผมไม่มีอะไรซับซ้อน ผมเป็นคนทำงานตามขั้นตอน ตามกฎระเบียบ ผมจึงยึดหลักแห่งความถูกต้องในการทำงานมาโดยตลอด การที่ผมได้เข้ามารับราชการ ได้ทำงานให้กับแผ่นดินนั้น สิ่งที่ผมใช้เป็นหลักยึดมั่นคือการทำตามหลักคำสอนของสมเด็จพระเจ้าอยู่รัชกาลที่ 9 ดังความตอนหนึ่งจากพระบรมราโชวาท เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือนปีพุทธศักราช 2539 พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน “...การยึดมั่นในผลประโยชน์ของแผ่นดิน และความถูกต้องเป็นธรรม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของราชการ เพราะการยึดมั่นดังกล่าวจะทำให้มีจิตใจมั่นคงเด็ดเดี่ยวในอันที่จะพากเพียรปฏิบัติหน้าที่ให้จนบรรลุผลสำเร็จ และสามารถป้องกันความผิดพลาดเสียหายอันจะเกิดแก่ตนแก่งานได้อย่างแท้จริง...” ซึ่งผมระลึกอยู่เสมอว่าอะไรก็ตาม งานทุกอย่างที่ทำ ขอให้เป็นไปตามหลักความถูกต้องที่สุด ยิ่งเราทำงานเพื่อการขับเคลื่อนพัฒนาด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนแล้ว ความถูกต้องจึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญที่สุด

ในด้านของการเสนอแนะมาตรการ แนวทาง แก้ปัญหาเพื่อนำไปประกอบการวางแผน วางกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจให้กับผู้ประกอบการ ได้อย่างเหมาะสมทันที่ นอกจากนี้ สศอ. ยังมีการจัดทำโครงการศึกษาวิจัยด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมในรายสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งที่ สศอ. จัดทำเองและร่วมมือกับหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงาน ภาครัฐ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน อีกเป็นจำนวนมาก เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ นำเสนอต่อรัฐบาลในการขับเคลื่อนภาค อุตสาหกรรมให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมต่อไป ตัวอย่างเช่น มาตรการการพัฒนาอุตสาหกรรม ยานยนต์สมัยใหม่ เป็นต้น ดังนั้นช่วงนี้จึงนับเป็น ช่วงที่พวกเราชาว สศอ. จะต้องรับมือหนัก ผมขอเรียกว่าเป็นช่วง Golden time ที่ถึงแม้ว่า จะไม่ใช่สถานการณ์ในเชิงบวกมากนัก แต่ผมเชื่อว่า เจ้าหน้าที่ สศอ. ทุกคนทำงานอย่างเต็มกำลัง ความสามารถและจะผ่านนาที่สำคัญเหล่านี้ ไปได้อย่างภาคภูมิใจ

📌 ในมุมมองของท่านคิดว่าภาพของ สศอ. ในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง

สศอ. เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำนโยบาย และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาคเศรษฐกิจและภาค อุตสาหกรรมของประเทศไทยเราเป็นอย่างมาก จากที่ผมได้มี โอกาสทำงานทำข้อมูลในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา ข้อมูลของ สศอ. นับว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อหลายภาคส่วน เป็นอย่างมาก เช่น ดัชนีอุตสาหกรรม (MPI) เรามีการทำและ วิเคราะห์ข้อมูลกันอยู่ตลอดเวลา ทั้งดัชนีอุตสาหกรรมรายเดือน รายไตรมาส การคาดการณ์แนวโน้มอุตสาหกรรมในอนาคต แต่อย่างที่เราทราบข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์นั้นก็จะมีการผันแปร ไปตามสถานการณ์ทั้งในภาคระดับประเทศหรือระดับโลก ยิ่งล่าสุดที่พวกเราทุกคนต้องประสบปัญหากับสถานการณ์โรคติด เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) นอกจาก ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพโดยตรงแล้ว ก็ยังส่งผลต่อเศรษฐกิจ ต่อภาคอุตสาหกรรมด้วยเช่นกัน ข้อมูลของเราจึงมีส่วนสำคัญ และมีประโยชน์ต่อภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป

๘ ความท้าทายที่สำคัญของ สศอ. คืออะไร

เป้าหมายของ สศอ. คือการเป็นองค์กรชั้นนำการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศสู่ความยั่งยืน ดังนั้นความท้าทายที่มีคือ ทำอย่างไรที่เราจะสามารถทำหน้าที่ตรงนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ จึงจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพให้กับองค์กรให้มีศักยภาพในการชี้แนะ เสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมรวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน ในฐานะที่เข้ามาเป็นผู้บริหารที่ สศอ. ถือได้ว่าเป็นความท้าทายเป็นอย่างมาก เนื่องจาก สศอ. เปรียบเสมือนคลังสมอง เป็นเสาหลักของกระทรวงอุตสาหกรรม งานด้านวิชาการ ด้านข้อมูลค่อนข้างมีความละเอียด เพราะในทุกนโยบายที่เรา ร่วมกันคิดออกป็นั้น มีผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและสุดท้ายผู้ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือประชาชน ดังนั้นในแต่ละนโยบายที่เราต้องดำเนินการ สศอ. เองไม่สามารถที่จะคิดเพียงคนเดียวได้ ต้องอาศัยภาคีเครือข่ายในการทำงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในภายนอกกระทรวง การประสานงานเพื่อให้ได้ข้อมูลในการทำงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ อีกทั้งการคิดวิเคราะห์ข้อมูลก็เป็นเรื่องที่ทาง สศอ. ให้ความสำคัญโดยเฉพาะในยุค 4.0 การพัฒนาข้อมูลเพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการได้ใช้ประโยชน์ เกิดความสะดวกสบายในการใช้งานก็ถือเป็นเรื่องสำคัญ

ที่ผ่านมา สศอ. ได้เข้ารับรางวัลรัฐบาลดิจิทัล ในงาน “Digital Government Awards 2019” จากพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งจัดโดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ซึ่ง สศอ. ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เพราะนั่นคือการอำนวยความสะดวกและประโยชน์แก่ประชาชนและผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม สศอ. จึงได้พัฒนาระบบ Big Data และแบบฟอร์มดิจิทัลเดียว (Single Form) ยกระดับการบริการให้กับประชาชนและผู้ประกอบการ ตามนโยบายของนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และนโยบายรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ลดต้นทุนให้แก่ผู้ประกอบการ ลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็น ลดความยุ่งยากจากการเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไทยไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 โดยระบบแบบฟอร์มดิจิทัลเดียว (Single Form) จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ ในการทำหน้าที่รายงานข้อมูลการประกอบกิจการตามที่กฎหมายกำหนดได้ในแบบฟอร์มเดียว ผ่านคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์โทรศัพท์ ในแบบต่าง ๆ ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งระบบ Single Form นี้จะช่วย

ลดความซ้ำซ้อนในการแจ้งข้อมูลของผู้ประกอบการที่ต้องทำลงไป ได้สูงสุดถึงร้อยละ 50 ซึ่งงานด้านข้อมูลถือว่าเป็นงานที่มีความท้าทายในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก และ สศอ. เองในปีนี้ก็มีความสำคัญที่จะต้องดำเนินการพัฒนานอกเหนือจากงานข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด

อุปสรรคในการทำงาน และวิธีการจัดการปัญหา

แน่นอนว่าทุกการทำงานย่อมพบเจอปัญหาหรืออุปสรรคบ้างเป็นธรรมดา เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงความจริงในเรื่องนี้ได้ สำหรับผมมองว่าทุกปัญหาที่เข้ามาเป็นแค่ทางผ่านที่ทำให้เราไปสู่เป้าหมาย เปรียบเหมือนบททดสอบให้เราแกร่งขึ้น เก่งขึ้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งเวลาที่ผมเจอปัญหาคือ ผมจะไม่โฟกัสในสิ่งที่ผมทำไม่ได้ แต่ผมจะมุ่งทำในสิ่งที่ผมคิดว่าทำได้ ควบคุมได้ รับมือได้มากกว่า ขณะเดียวกันการควบคุมสติและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกับทุกภาคส่วนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเวลาที่เกิดปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มันจะประกอบด้วยสถานการณ์หลาย ๆ อย่าง เช่น ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคน งบประมาณ สิ่งของ ยิ่งผมอยู่ในบทบาทผู้บริหารองค์กรต้องมองภาพรวมให้ได้เร็ว ชัดเจน และจัดการแก้ปัญหาให้ตรงจุด เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นคลี่คลายลง

และนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีขึ้น บางเรื่องแก้ได้ไว บางเรื่องต้องใช้เวลา แต่ทั้งหมดอยู่ภายใต้ความถูกต้องโปร่งใส เชื่อมั่นในตัวเอง ถ้าเรามั่นใจว่าเราทำได้ ชัดเจนในเป้าหมาย เชื่อในการวางแผน แก้ปัญหาที่เราได้วางไว้ สิ่งที่เราตั้งใจก็จะประสบความสำเร็จ เกิดดอกออกผลที่ดีตามมา

สิ่งที่อยากจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง สศอ. ไปในทิศทางที่ดีขึ้น

สศอ. เป็นองค์กรที่ถือได้ว่าการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว และในทุกการเปลี่ยนแปลงมีการเรียนถูกเรียนผิด แต่สิ่งหนึ่งที่เราให้ความสำคัญคือ Work-Life Balance การสร้างสมดุลในชีวิตและการทำงานหนักไปพร้อม ๆ กัน เพราะ สศอ. เป็นองค์กรที่มีบุคลากรค่อนข้างเป็นคนรุ่นใหม่ มีความรอบรู้ในแต่ละด้านทำงานดี และทำงานเก่ง แทบจะเรียกได้ว่าเป็นองค์กรที่มีความพร้อมอยู่แล้ว ดังนั้นการทำงานให้เต็มที่และใช้ชีวิตให้มีความสุขไปด้วยจึงเป็นสิ่งที่คิดว่าไม่ใช่วางค์กรไหน ๆ ก็อยากที่จะให้เป็นอย่างนั้น และข้อดีของการ Work-Life Balance ได้นั้น จะทำให้ทุกคนมีพลังที่เข้มแข็งในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ออกมาได้เป็นอย่างดี

ในปีนี้มีสถานการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงานซึ่งอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ซึ่งเรา สศอ. เอง

องค์กรเป็นองค์กรที่สามารถทำงานได้ตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ นั่นคือเราจะ เป็น “เป็นองค์กรชั้นนำการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศสู่ความยั่งยืน” เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติต่อไป

อยากให้ท่านวาดภาพอุตสาหกรรมไทย ปี 2563 ว่าจะเป็นอย่างไร และควรปรับตัวอย่างไร

ก็มีการทำงานเชิงรุกในการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการและประชาชน พร้อมกันนี้ได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อพร้อมรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่แค่ชาว สศอ. ที่เกิดความตระหนักและพร้อมเฝ้าระวัง ประชาชนทั่วไปก็เกิดการตื่นตัวเป็นอย่างยิ่ง ในภาวะที่เกิดสถานการณ์ไม่คาดคิดไม่ว่าเรื่องเล็กหรือใหญ่ก็ตาม การข้ามผ่านไปด้วยสติ และพร้อมให้ความร่วมมือที่ดีกับทุกภาคส่วนเป็นเรื่องสำคัญ ในภาคของการทำงานที่ สศอ. ก็เช่นกัน ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกคนเพื่อร่วมกันคิด ร่วมสร้างสิ่งที่ดี โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ และแน่นอนว่าการพัฒนาที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างสูง นั่นคือการเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรของ สศอ. เองให้มีทักษะที่ดีขึ้น มีความรอบรู้ทันต่อสถานการณ์และโลกปัจจุบัน เมื่อบุคลากรมีความสามารถ เชี่ยวชาญในงานนั้น ๆ ก็จะสามารถทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ สร้างให้ภาพรวม

ภาพอุตสาหกรรมในปีนี้นับว่าเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เราเปิดศักราชต้นปีด้วยสถานการณ์ที่หนักหน่วง ไม่มีใครคาดคิดถึงระดับความรุนแรง และเกิดผลกระทบเป็นลูกโซ่ในวงกว้างเช่นนี้มาก่อน เรียกได้ว่าเกือบทุกประเทศในโลกได้รับผลกระทบ และในทุกภาคส่วนโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมที่ต่างได้รับผลจากสถานการณ์โรคติดเชื้อ COVID-19 มากน้อยแตกต่างกันไป และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของเราทุกคนที่ต่างกำลังเผชิญกับสถานการณ์วิกฤตนี้ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานภาครัฐต้องหาวิธีการช่วยเหลือบรรเทาและแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทุกอุตสาหกรรมที่ต่างก็พยายามเดินหน้ารับมือและปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันอยู่รอดได้ ผมมองว่าที่ผ่านมาประเทศไทยเราฝ่าฟันผ่านวิกฤตที่ส่งผลกระทบมาหลากหลายรูปแบบ ทั้งผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสังคม จนกระทั่งล่าสุดโรคระบาด ผมเชื่อว่าเราก็จะผ่านไปได้เช่นเดียวกัน เพียงแต่เป็นช่วงเวลา que ทุกคนทุกฝ่ายต้องสามัคคีกัน และเปลี่ยนช่วงเวลาวิกฤตนี้ให้พลิกฟื้นกลับมาเป็นโอกาสให้ได้

ดัชนีอุตสาหกรรม ไตรมาส 4/2562

กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ดัชนีอุตสาหกรรมไตรมาส 4/2562 (ตุลาคม - ธันวาคม) เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ปรับตัวลดลงร้อยละ 6.87 สะท้อนถึงภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ชะลอตัวลง จากอุตสาหกรรมยานยนต์ การกลั่นปิโตรเลียม การผลิตน้ำตาล ผลิตภัณฑ์เหล็ก และน้ำมันปาล์ม อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมที่ยังคงปรับตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน คือ อุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศ Hard Disk Drive ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำสด แซ่เย็นหรือแช่แข็ง การผลิตเบียร์ และผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกและเนื้อสัตว์ปีกสด แซ่เย็นและแช่แข็ง (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 1 ดัชนีอุตสาหกรรมรายไตรมาส

ดัชนีอุตสาหกรรม รายไตรมาส (68 กลุ่มอุตสาหกรรม)					
ดัชนีอุตสาหกรรม	ไตรมาส 4/2561 (ต.ค.-ธ.ค.)	ไตรมาส 3/2562 (ก.ค.-ก.ย.)	ไตรมาส 4/2562 (ต.ค.-ธ.ค.)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับไตรมาส เดียวกันของปีก่อน (%)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับไตรมาส ก่อน (%)
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าเพิ่ม)	104.52	99.24	97.34	-6.87	-1.92
ดัชนีการส่งสินค้า	105.37	101.42	99.26	-5.80	-2.13
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	127.03	133.22	132.89	4.61	-0.25
ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูป คงคลัง	124.40	132.82	137.41	10.46	3.46
ดัชนีแรงงานอุตสาหกรรม	104.29	103.16	100.82	-3.33	-2.27
ดัชนีผลิตภาพแรงงาน อุตสาหกรรม	98.04	97.64	96.81	-1.25	-0.85
อัตราการใช้จ่ายในการผลิต	69.28	64.96	63.42	-	-

ที่มา: กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
หมายเหตุ:ฐานเฉลี่ยปี 2559 เป็นดัชนีที่ยังไม่ได้ปรับผลกระทบของฤดูกาล

สรุปอุตสาหกรรมหลักที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีผลผลิต ไตรมาส 4/2562

1. อุตสาหกรรมยานยนต์ ปรับตัวลดลง ร้อยละ 21.39 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ปรับตัวลดลง คือ กลุ่มเครื่องยนต์ กลุ่มรถยนต์นั่งขนาดเล็ก และรถบรรทุกปิคอัพ ตามการชะลอตัวของตลาดในประเทศ กำลังซื้อที่อ่อนตัวจากภาระหนี้ครัวเรือนและราคาสินค้าเกษตรอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งสถาบันการเงินมีความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น เช่นเดียวกับการส่งออกรถยนต์ที่หดตัวต่อเนื่องจากเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว

2. อุตสาหกรรมปิโตรเลียม ปรับตัวลดลง ร้อยละ 15.21 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยภาวะการผลิตลดลง เนื่องจากโรงกลั่นได้หยุดซ่อมบำรุงครั้งใหญ่ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมต่อเนื่องถึงเดือนธันวาคม ส่งผลให้ปริมาณน้ำมันสำเร็จรูปมีปริมาณการผลิตลดลงมาก รวมทั้งการจำหน่ายในประเทศมีผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศ ตลอดจนการคมนาคมขนส่งลดปริมาณลง

3. อุตสาหกรรมน้ำตาลทราย ปรับตัวลดลง ร้อยละ 22.06 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยภาวะการผลิตปรับตัวลดลงเนื่องจากปีนี้เปิดหีบช้ากว่าปีก่อน (ปีก่อนเปิดหีบวันที่ 20 พฤศจิกายน 2561 ปีนี้วันที่ 1 ธันวาคม 2562) และได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ส่งผลให้ค่าความหวานและปริมาณอ้อยเข้าหีบน้อยกว่าปีก่อน รวมทั้งมีบางพื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัย

4. อุตสาหกรรมเหล็ก ปรับตัวลดลง ร้อยละ 10.23 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยภาวะการผลิตปรับตัวลดลงเนื่องจากสินค้าเหล็กแผ่นชนิดต่าง ๆ เป็นหลัก จากผลกระทบจากเหล็กนำเข้าราคาถูกจากผู้ผลิตภายในประเทศไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้ ส่งผลให้ลูกค้าปรับลดคำสั่งซื้อและเปลี่ยนไปซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นที่ราคาถูกกว่า โดยการผลิตเหล็กทรงแบน ปรับตัวลดลงร้อยละ 17.43 ในขณะที่เหล็กทรงยาว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เหล็กเส้นกลม เหล็กเส้นข้ออ้อย และเหล็กโครงสร้างรูปพรรณ ชนิดรีดเย็นปรับตัวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ท่อเหล็กกล้า ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.55

5. อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ปรับตัวลดลง ร้อยละ 23.63 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยภาวะการผลิตปรับตัวลดลงจากน้ำมันปาล์มดิบและบริสุทธิ์ เนื่องจากผลปาล์มออกสู่ตลาดน้อยจากสภาพอากาศแปรปรวน และผลกระทบจากการรณรงค์เลิกใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภคและน้ำมันเชื้อเพลิงของกลุ่ม EU การกำหนดอัตราภาษีนำเข้าเพิ่มขึ้นของอินเดีย และกำลังซื้อของผู้บริโภคในประเทศลดลงตามสภาพเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ปรับตัวลดลงในไตรมาส 4/2562 ได้แก่

อุตสาหกรรมอาหาร ปรับตัวลดลง ร้อยละ 5.34 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยปรับตัวลดลงในสินค้าการแปรรูปการถนอมผลไม้และผัก เช่น สับประรดกระป๋อง และข้าวโพดหวานกระป๋อง ปรับตัวลดลง ร้อยละ 14.01 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากสภาพอากาศที่แล้งกว่าปีก่อนทำให้ผลผลิตน้อยลง และการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกทำให้ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่การผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ภาวะการผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.32 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากความต้องการของตลาดภายในประเทศเพิ่มขึ้น และการผลิตผลิตภัณฑ์นมภาวะการผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.32 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากปริมาณน้ำมันดิบเพิ่มขึ้น รวมถึงการเปิดช่องทางใหม่ ๆ ในการจำหน่ายสินค้าและขยายตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้น (เช่น เมียนมา มาเลเซีย และกัมพูชา)

อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องดื่ม ปรับตัวลดลง ร้อยละ 6.53 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตปรับตัวลดลงจากการผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำแร่และน้ำดื่ม บรรจุขวดประเภทอื่น ๆ โดยปรับตัวลดลงร้อยละ 2.03 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกับของปีก่อน เนื่องจากกำลังซื้อภายในประเทศลดลงประกอบกับผลกระทบจากภัยแล้ง ในขณะที่การผลิตเบียร์ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.54 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากการที่ผู้ผลิตออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายและตอบสนองความต้องการของตลาด รวมถึงการขยายตลาดส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น (เช่น เมียนมา กัมพูชา และเวียดนาม)

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยกลุ่มสิ่งทอ ปรับตัวลดลง ร้อยละ 9.61 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตลดลงทั้งการเตรียมและการปั่นเส้นใยสิ่งทอ และการทอผ้าด้วยเส้นใยธรรมชาติ เนื่องจากผู้ผลิตในไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศกับประเทศคู่แข่ง จากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ในขณะที่การปั่นด้ายจากเส้นใยประดิษฐ์ ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.29 ส่วนกลุ่มเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ปรับตัวลดลงเช่นเดียวกันที่ร้อยละ 11.87 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากคำสั่งซื้อของประเทศคู่ค้าที่ลดลงตามทิศทางเศรษฐกิจโลกที่ค่อนข้างผันผวน รวมถึงความต้องการบริโภคในประเทศที่หันไปนิยมเสื้อผ้าแฟชั่น (Fast Fashion) ราคาถูกจากจีน

ตารางที่ 2 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและอัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

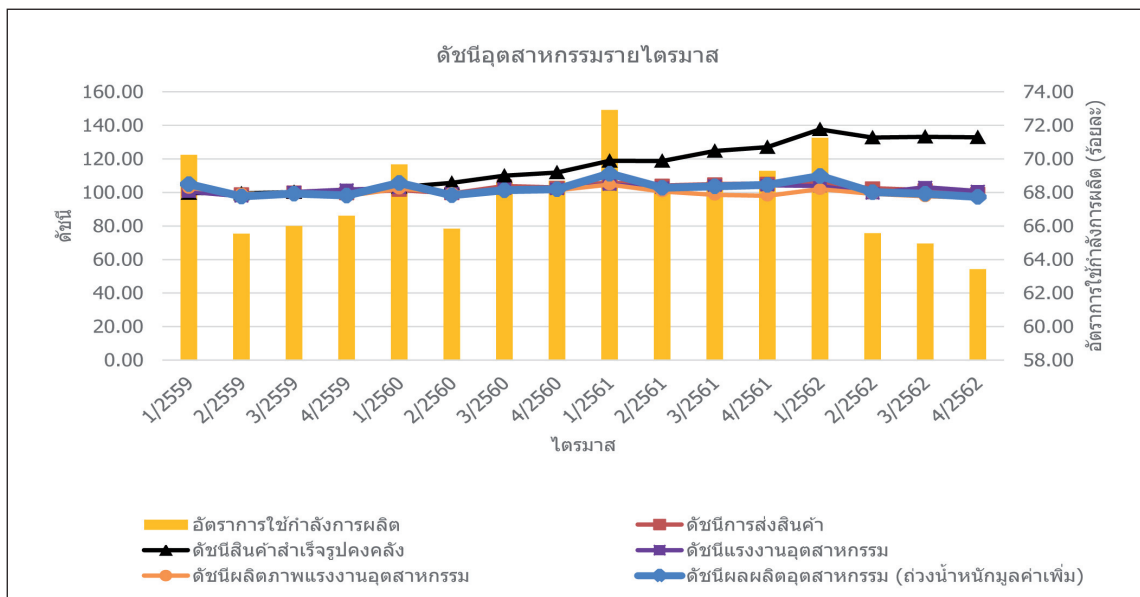
อุตสาหกรรม	ดัชนี (%YoY)	2561	2562*	2561				2562			
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
รวม	MPI (VA)	105.52	101.65	111.13	102.79	103.66	104.52	109.83	100.17	99.24	97.34
	%YOY	3.65	↓ -3.67	5.18	4.49	2.32	↑ 2.55	-1.17	-2.54	-4.26	↓ -6.87
1. อาหาร (10) weight = 16.1514	MPI (VA)	110.16	107.40	136.14	103.46	95.44	105.61	135.83	99.07	94.73	99.97
	%YOY	6.08	↓ -2.50	7.15	7.74	3.67	↑ 5.32	-0.22	-4.24	-0.74	↓ -5.34
2. เครื่องดื่ม (11) weight = 3.77604	MPI (VA)	99.01	107.13	105.01	94.77	89.87	106.37	110.29	110.32	105.74	99.42
	%YOY	-0.68	↑ 8.21	-2.50	-2.88	-9.00	↑ 12.32	5.03	16.41	17.66	↓ -6.53
3. สิ่งทอ (13) weight = 1.64456	MPI (VA)	103.43	92.98	106.53	101.09	107.12	99.00	100.66	100.71	92.94	88.80
	%YOY	-0.41	↓ -10.10	1.41	-2.08	2.09	↓ -3.17	-5.51	-0.37	-13.24	↓ -10.30
4. เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย (14) weight = 1.87997	MPI (VA)	100.11	94.92	101.04	95.40	97.66	106.33	99.01	92.05	94.92	93.71
	%YOY	4.22	↓ -5.18	0.45	-0.94	7.96	↑ 9.77	-2.01	-3.51	-2.80	↓ -11.87
5. ยางและพลาสติก (22) weight = 8.90064	MPI (VA)	102.90	95.54	107.69	96.81	104.37	102.72	103.25	89.80	94.60	94.50
	%YOY	-1.17	↓ -7.15	-0.54	0.10	1.50	↓ -5.45	-4.12	-7.24	-9.36	↓ -8.00
6. เหล็ก (24) weight = 3.58709	MPI (VA)	106.26	95.51	110.48	103.16	112.92	98.47	98.40	101.30	93.93	88.40
	%YOY	2.29	↓ -10.12	4.83	3.35	2.94	↓ -2.15	-10.94	-1.80	-16.82	↓ -10.23
7. อิเล็กทรอนิกส์ (26) weight = 8.94127	MPI (VA)	100.10	94.50	97.93	100.56	105.51	96.42	89.76	91.95	98.77	97.52
	%YOY	2.66	↓ -5.60	3.90	8.18	4.95	↓ -5.75	-8.34	-8.56	-6.39	↑ 1.14
8. ยานยนต์ (2910) weight = 13.27784	MPI (VA)	112.42	105.39	111.87	106.78	113.87	117.18	117.06	105.77	106.64	92.11
	%YOY	10.13	↓ -6.25	11.75	11.69	6.09	↑ 11.28	4.64	-0.94	-6.35	↓ -21.39
9. HDD (26202) weight = 3.11667	MPI (VA)	120.84	113.76	120.27	122.89	123.63	116.55	100.87	104.41	124.13	125.63
	%YOY	3.96	↓ -5.86	11.55	17.81	3.80	↓ -12.83	-16.14	-15.04	0.40	↑ 7.80
10. เครื่องปรับอากาศ (28191) weight = 2.49086	MPI (VA)	92.60	102.20	106.57	108.93	78.71	76.18	112.36	124.13	83.17	89.16
	%YOY	4.35	↑ 10.37	-2.40	-1.29	17.16	↑ 11.66	5.43	13.95	5.67	↑ 17.04

ที่มา: กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

หมายเหตุ: ฐานเฉลี่ยปี 2559 เป็นดัชนีที่ยังไม่ได้ปรับผลกระทบของฤดูกาล

↑ อัตราการเปลี่ยนแปลงที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ↓ อัตราการเปลี่ยนแปลงที่ปรับตัวลดลง

รูปที่ 1 ดัชนีอุตสาหกรรมรายไตรมาส 1/2559 - 3/2562

ที่มา: กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

หมายเหตุ: ฐานเฉลี่ยปี 2559 เป็นดัชนีที่ยังไม่ได้ปรับผลกระทบของฤดูกาล

ทั้งนี้ สามารถสืบค้นข้อมูลรายละเอียดดัชนีอุตสาหกรรม ได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) www.oie.go.th

บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรม ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค แม่โขง – ล้านช้าง (Mekong – Lancang Cooperation : MLC)

กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

“แม่น้ำโขง” เป็นแม่น้ำนานาชาติที่มีความยาวเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากแม่น้ำไนล์¹ มีความยาวทั้งสิ้น 4,880 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่กว่า 795,000 ตารางกิโลเมตร มีต้นกำเนิดบริเวณที่ราบสูงทิเบต ไหลผ่าน 6 ประเทศ ประกอบด้วย สาธารณรัฐประชาชนจีน สปป.ลาว เวียดนาม ไทย กัมพูชา และเวียดนาม โดยช่วงที่ไหลผ่านประเทศจีน ชาวจีนเรียกแม่น้ำสายนี้ว่า “หลานชางเจียง (Lancang Jiang)” แม่น้ำโขง เป็นลุ่มน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยมีชนิดพืชมากกว่า 20,000 สายพันธุ์ นก 1,200 ชนิด และปลา มากกว่า 1,100 สายพันธุ์ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในแหล่งประมงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลก นอกจากนี้ ยังเป็นเส้นทางขนส่งและการเดินทางทางน้ำที่สำคัญของภูมิภาคเชื่อมโยงอาเซียนภาคพื้นทวีป (ASEAN Mainland) กับจีนตอนใต้อีกด้วย

จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในลุ่มน้ำโขง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรน้ำทั้งด้านการเกษตรกรรม การประมง การขนส่ง และอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง ทำให้มีแนวโน้มไปสู่การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างไม่ยั่งยืนและเท่าเทียม อันอาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ซึ่งมีตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทย ได้เสนอข้อริเริ่มที่จะจัดการประชุมระหว่างประเทศ

ว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำล้านช้าง - แม่น้ำโขง ซึ่งเป็นก้าวแรกที่น่าไปสู่การจัดตั้งกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation: MLC)² ในปี พ.ศ. 2558 โดยมีประเทศสมาชิก 6 ประเทศ ประกอบด้วย ไทย จีน สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และเวียดนาม โดยความร่วมมือดังกล่าวนอกเหนือจากการมุ่งเน้นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันแล้ว ยังมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

¹ แม่น้ำไนล์ มีความยาว 6,650 กิโลเมตร อยู่ในทวีปแอฟริกา ถือเป็นแม่น้ำที่มีความยาวที่สุดในโลกและเป็นแม่น้ำนานาชาติ ทั้งนี้ แม่น้ำโขง มีความยาวเป็นอันดับที่ 12 ของโลก แต่ยาวเป็นอันดับ

² ในรูปแบบของแม่น้ำนานาชาติ สำหรับการเรียกชื่อกรอบความร่วมมือดังกล่าว ฝ่ายอาเซียนจะใช้ “Mekong – Lancang Cooperation (MLC)” ฝ่ายจีนจะใช้ “Lancang – Mekong Cooperation (LMC)”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม MLC ได้กำหนดกรอบความร่วมมือ (Cooperation Framework) “Three plus Five” (3 Pillars + 5 Priority Areas) เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือและกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ MLC โดย 3 เสาหลัก (Pillars) คือ 3 เสาหลักของอาเซียน ประกอบด้วย 1) การเมืองและความมั่นคง 2) เศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ 3) สังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน สำหรับ 5 สาขาหลักสำคัญ (Priority Areas) ได้แก่ 1) ความร่วมมือด้านศักยภาพการผลิต (Production Capacity) 2) ความร่วมมือเศรษฐกิจข้ามพรมแดน (Cross Border Economic Cooperation) 3) ความเชื่อมโยง (Connectivity) 4) ทรัพยากรน้ำ (Water Resources) และ 5) เกษตรกรรมและการลดความยากจน (Agriculture and Poverty Reduction) ซึ่งในสาขาหลักที่ 1 - 4 ได้มีการจัดตั้ง

ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มุ่งลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา และส่งเสริมกระบวนการพัฒนาประชาคมอาเซียน

ที่ผ่านมา ประเทศสมาชิกภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (MLC) ได้ร่วมมือผลักดันการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการประชุมระดับผู้นำไปแล้วจำนวน 2 ครั้ง โดยจะจัดทุก 2 ปี ซึ่งเป็นกลไกการกำหนดทิศทางที่สำคัญของกรอบความร่วมมือ MLC โดยในการประชุมครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2559 ณ เมืองชานย่า มณฑลไห่หนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้มีการออกปฏิญญาชานย่า (Sanya Declaration) เพื่อเป็นพิมพ์เขียวในการวางแนวทาง หลักการ และเจตนารมณ์ร่วมกันของประเทศสมาชิก โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และมุ่งลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา ระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการภายใต้กรอบ MLC จีนได้ประกาศจัดตั้งกองทุนแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong - Lancang Fund) จำนวนวงเงิน 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และการประชุมผู้นำครั้งที่ 2 จัดขึ้นในปี 2561 ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา ได้มีการออกประกาศปฏิญญาพนมเปญ (Phnom Penh Declaration) โดยขยายกรอบแนวทางจากปฏิญญาชานย่าให้ครอบคลุมมากขึ้น มุ่งเน้นผลักดัน MLC ให้เป็นกรอบอนุภูมิภาคที่ทันสมัยและมีนวัตกรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกับระเบียงเศรษฐกิจตามแนว Belt and Road Initiatives (BRIs) ของจีน

คณะกรรมการร่วม (Joint Working Groups in Priority Areas) สาขาละ 1 คณะ ยกเว้นสาขาที่ 5 ที่มีการขยายเป็น 2 คณะ คือ คณะทำงานด้านเกษตรกรรม และคณะทำงานด้านการลดความยากจน รวมแล้ว MLC มีคณะกรรมการร่วมเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานรวมจำนวน 6 คณะ

ความร่วมมือด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิก MLC อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การพัฒนาความร่วมมือทางด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมระหว่างกัน จำเป็นต้องได้รับข้อมูลด้านนโยบายเป้าหมาย และการประสานงาน โดยเฉพาะเครือข่ายความร่วมมือ (Connection) ของหน่วยงาน ด้านการจัดทำนโยบายอุตสาหกรรมของประเทศสมาชิก ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 สศอ. ได้รับการจัดสรรวงเงินงบประมาณจากกองทุนพิเศษกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (MLC Special Fund) เพื่อดำเนินความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายใต้ “โครงการฝึกอบรมการยกระดับการพัฒนานโยบายอุตสาหกรรมสำหรับประเทศในกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง” (Training on Enhancement of Industrial Policy Development for Lancang – Mekong Countries) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวางแผน

บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง

กระทรวงอุตสาหกรรมให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในทุกระดับความร่วมมือ ทั้งในระดับพหุภาคี ทวิภาคี และอนุภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความร่วมมือในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยกับอาเซียนภาคพื้นทวีป และขยายไปสู่จีนตอนใต้ ซึ่งเป็นประตู (Gateway) ที่สำคัญทั้งด้านการค้าการลงทุน และการขนส่งของอาเซียนและจีน ที่ผ่านมาสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ในฐานะหน่วยงานชั้นนำการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมภายใต้กลไกที่เกี่ยวข้องหลายช่องทาง อาทิ กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) และยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) และความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับต่างประเทศ อาทิ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น อินเดีย และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น สำหรับในกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง สศอ. ได้มีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบในคณะทำงานฝ่ายไทย 2 คณะ คือ คณะทำงานสาขาความร่วมมือด้านศักยภาพการผลิต (Production Capacity) และคณะทำงานสาขาความร่วมมือเศรษฐกิจข้ามพรมแดน (Cross Border Economic Cooperation) โดยได้ผลักดัน

การพัฒนาอุตสาหกรรม สำหรับเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการระดับกลางของประเทศสมาชิก MLC โดยมีระยะเวลาดำเนินงาน 6 เดือน เริ่มต้นการดำเนินงานในเดือนพฤษภาคม 2563 ทั้งนี้ การฝึกอบรมจะมีระยะเวลา 9 วัน ณ ประเทศไทย โดยมีร่างกำหนดการประกอบด้วยรูปแบบกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ แนวทางการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมจากผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยและจีน การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การจัดทำ Group Country Report และการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ของไทย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแสดงบทบาทของไทยในการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงในภูมิภาค

การดำเนินโครงการความร่วมมือดังกล่าว ถือเป็นก้าวสำคัญในการสนับสนุนแผนปฏิบัติการของกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้างในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ผ่านรูปแบบกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อยกระดับ องค์ความรู้ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมให้กับหน่วยงานที่มีภารกิจในการกำหนดนโยบายให้มีความเข้าใจและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมระหว่างไทย จีน และประเทศสมาชิก อาทิ นโยบาย Made in China 2025 แนวทางการพัฒนาภายใต้ Belt and Road Initiative และอุตสาหกรรม 4.0 ภายใต้ นโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นต้น รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายของหน่วยงานกำหนดนโยบายภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านอุตสาหกรรมภายใต้อนุภูมิภาคและจีนตอนใต้ต่อไปในอนาคต

จัดทำโดย :
นายพงษ์ศักดิ์ เลาสวัสดิ์ชัยกุล

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง, 2561
เอกสารคณะทำงานสาขาความร่วมมือด้านศักยภาพการผลิต (Production Capacity)
เอกสารคณะทำงานสาขาความร่วมมือเศรษฐกิจข้ามพรมแดน (Cross Border Economic Cooperation)
Lancang Mekong Cooperation: <http://www.lmcchina.org/>
องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (WWF Thailand).
ข้อมูลทั่วไปของแม่น้ำโขง: <https://www.wwf.or.th/>

เสริมพลังเทคโนโลยี

Up Speed ขีดความสามารถ

กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

เทคโนโลยีนับเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตที่ถูกพัฒนามาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคมขนส่ง เช่น การพัฒนารถไฟความเร็วสูง การส่งของด้วยโดรน การเช็คน้ำมันของสายการบิน ด้านการแพทย์ที่มีการพัฒนาเครื่องมือสำหรับวิเคราะห์โรคต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ รวมถึงการนำหุ่นยนต์มาใช้ในห้องผ่าตัด ซึ่งจะช่วยให้ผู้ป่วยเจ็บน้อยลง ด้านการจัดการการเงิน เช่น การทำธุรกรรมผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งจะทำให้โลกเข้าสู่การเป็นสังคมไร้เงินสดเข้าทุกที ด้านดิจิทัลที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลและเครือข่ายสังคมผ่านระบบออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality) ที่เป็นการสร้างความกลมกลืนระหว่างโลกความเป็นจริงกับโลกเสมือนหรือโลกดิจิทัล การเชื่อมต่อความรู้สึกของมนุษย์กับรถยนต์และสื่อสารกับคนภายนอกของ Mercedes-Benz Vision AVTR ตลอดจนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ยุค 5G หรือเจนเออร์ชันที่ 5 ของการสื่อสารผ่านอุปกรณ์ไร้สาย ด้วยสัญญาณความเร็วสูง ที่จะช่วยเร่งให้การพัฒนาสู่ความเป็นอัจฉริยะในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเมืองอัจฉริยะ ยานพาหนะอัจฉริยะ อุปกรณ์อัจฉริยะ การผลิตอัจฉริยะ มีบทบาทสำคัญและกลายเป็นความจริงในโลกอนาคตได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ จะมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาต่อยอดที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เป็นการสร้างความพึงพอใจและประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้บริโภค และสร้างโอกาสใหม่ทางธุรกิจให้เกิดขึ้นอีกมากมาย

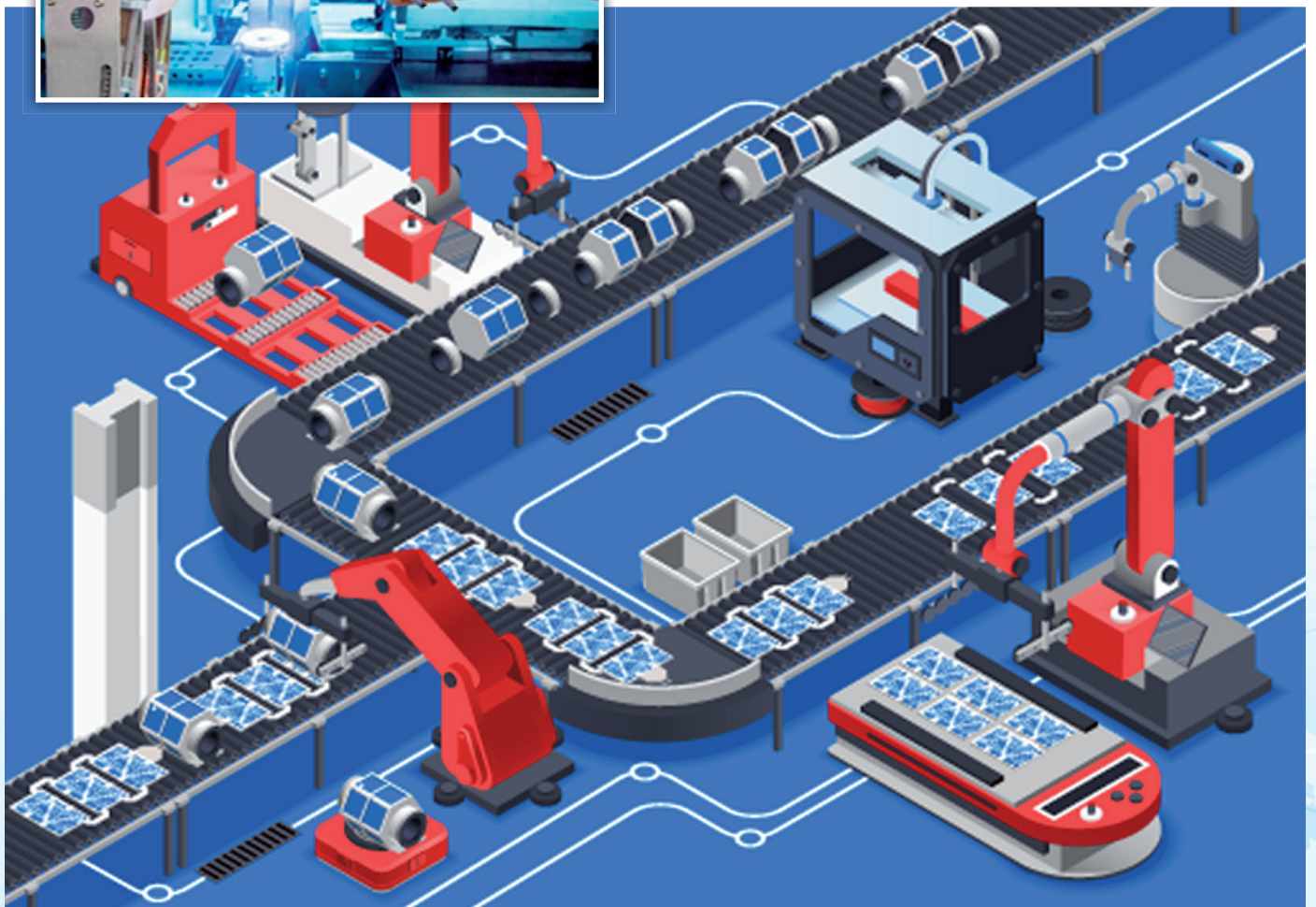
สำหรับการใช้เทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมนั้น หลาย ๆ อุตสาหกรรมมีการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายอยู่แล้ว ตั้งแต่การนำเทคโนโลยีประเภทเครื่องจักรมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลิตภาพ คงคุณภาพผลิตภัณฑ์ และลดปัญหาความผิดพลาด เสียหายและอันตรายที่จะเกิดขึ้น ไปจนถึงการนำเทคโนโลยีขั้นสูงที่มีความซับซ้อนและเป็นนวัตกรรมใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมอนาคต โดยปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การใช้เทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลให้เกิดการยกระดับ

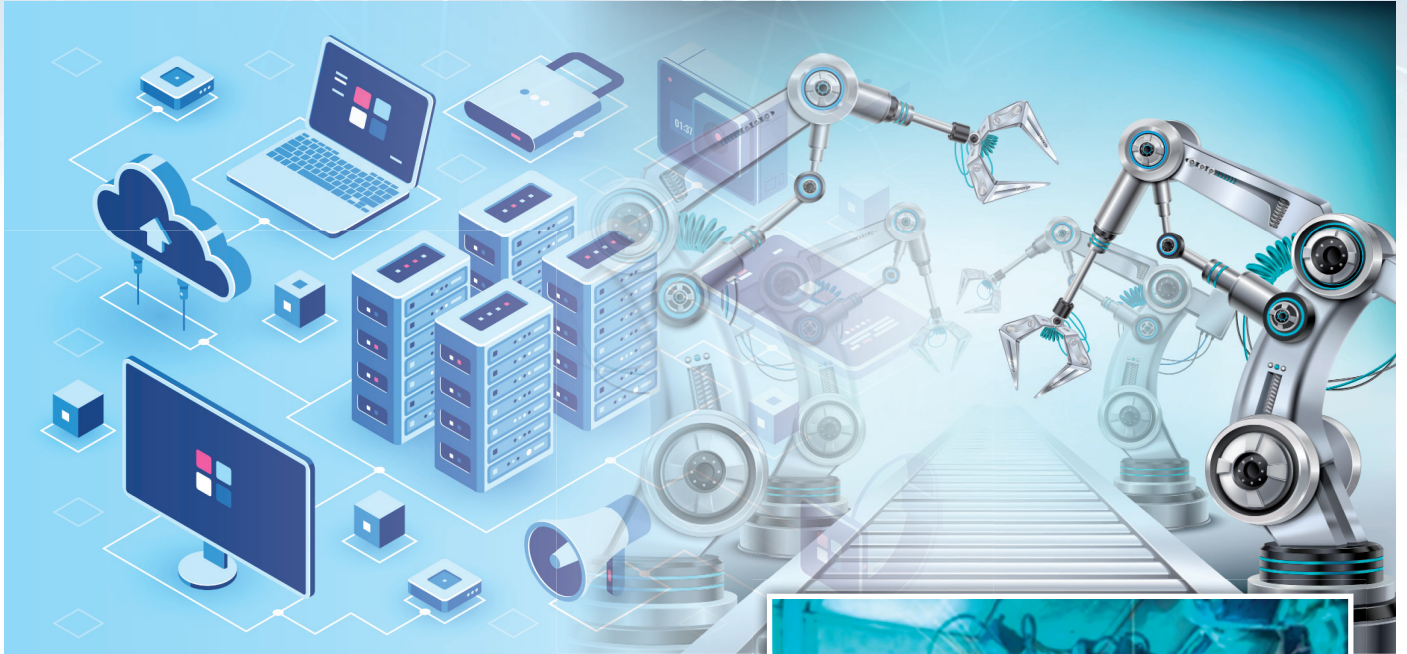

ศักยภาพการผลิตให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในยุคดิจิทัลก็คือ ความร่วมมือกันอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพของภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม (Helix Collaborations) ซึ่งจะเป็นการเสริมพลังให้เกิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นรูปธรรมและส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับภาคอุตสาหกรรมและในระดับภาพรวมของประเทศ ภายใต้บทบาทหน้าที่หลักของแต่ละภาคส่วน ดังนี้

1. ผู้ประกอบการ ควรมีบทบาทหลักในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาบุคลากรการเรียนรู้ระหว่างคนกับเครื่องจักรในกระบวนการผลิต ด้วยการปรับเปลี่ยนจากการใช้มาเป็น การควบคุมเครื่องจักรให้สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกันได้ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้ก้าวทันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี/เครื่องจักร และการนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูล

ของเครื่องจักร มาประมวลผลแบบ Real-time เพื่อวิเคราะห์ คาดการณ์สำหรับตัดสินใจในการพัฒนาศักยภาพการผลิต และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ รวมถึง การส่งเสริมให้เกิดระบบอัตโนมัติ (Robotic Process Automation) จากการผสมผสานระหว่าง Machine Learning, Packaged Software, Automation Tools เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยกลุ่มอุตสาหกรรม ที่นิยมนำระบบอัตโนมัติมาใช้ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ และกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการนำระบบอัตโนมัติ มาใช้ จะเป็นการช่วยเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการในด้านมาตรฐาน และความปลอดภัยในกระบวนการผลิตที่มีความซับซ้อนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การปรับใช้เทคโนโลยี ไม่ได้ถูกจำกัดแต่เพียง อุตสาหกรรมขนาดใหญ่เท่านั้น แต่ในปัจจุบัน ธุรกิจขนาดเล็ก อย่าง SMEs และ Startups ต่างก็มีการปรับใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้สามารถเติมเต็ม ความต้องการของผู้บริโภค และยกระดับศักยภาพให้ทัดเทียม หรือสามารถเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ได้ โดยเฉพาะธุรกิจ Startups ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจใหม่ที่มี โมเดลธุรกิจแตกต่างไปจากเดิม และมักจะมีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมในการสร้างธุรกิจ ทำให้มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด

2. ภาครัฐ ควรมีบทบาทหลักในการสนับสนุนการสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานและ Eco-System ของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมให้อำนวยความสะดวกและสามารถรองรับการพัฒนาเทคโนโลยี เช่น การปรับแก้กฎหมาย กฎระเบียบที่ล้าหลังหรือเพิ่มเติมกฎหมาย กฎระเบียบใหม่เพื่อลดอุปสรรคในการประกอบการ การค้า การลงทุนให้เป็นไปได้โดยสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การกำหนดมาตรการการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิต/การลงทุนในสินค้าและบริการด้านเทคโนโลยี การปรับปรุงมาตรการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อสร้างความต้องการใช้ ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนของผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้า/บริการในราคาที่แข่งขันได้ รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนการสร้างแพลตฟอร์มผ่านระบบดิจิทัล เพื่อรองรับการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดภาระของผู้ประกอบการและยังเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐอีกด้วย ทั้งนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว อาทิ การดำเนินมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติในภาคอุตสาหกรรม เช่น การจัดตั้ง Center of Robotics Excellence (CoRE) เพื่อพัฒนาบุคลากร และสนับสนุนองค์ความรู้ในการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับผู้ประกอบการ การพัฒนา Industrial Transformation Platform (ITP) ซึ่งเป็นดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจแก่ผู้ประกอบการที่เป็นปัญหาของผู้ประกอบการในปัจจุบัน และเชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างครบวงจร รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือในการถ่ายทอด

เทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติขั้นสูงกับต่างประเทศ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้มาปรับใช้กับอุตสาหกรรมไทยได้ด้วย

3. ภาคการศึกษาและวิจัย ควรมีบทบาทหลักในการส่งเสริมการเข้าถึงการใช้งานเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนจากองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมและการจัดการด้านสารสนเทศที่ริเริ่มดำเนินการโดยภาคการศึกษาวิจัย เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถนำไปใช้ได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น อันจะก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการผลิตแบบครบวงจรและนำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีของนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาเพื่อเชื่อมต่อสู่ระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมการดำเนินงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ มาถ่ายทอดและเผยแพร่เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ และก่อให้เกิดผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม

ซึ่งการขับเคลื่อนการดำเนินการข้างต้นจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการเสริมพลังร่วมกันจากทุกภาคส่วน ด้วยการรวบรวมข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล ผสานเข้ากับการนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม จนสามารถระบุปัญหา โอกาส แนวทางการแก้ไข/ปรับตัวเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันโดยภาคเอกชน การลดอุปสรรคและอำนวยความสะดวกในการนำเทคโนโลยีมาใช้โดยภาครัฐ และการส่งเสริมให้เกิดการนำองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีจากภาคการศึกษา วิจัย มาสู่การผลิตจนเกิดผลเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม โดยภาคการศึกษาวิจัย ซึ่งพลังขับเคลื่อนนี้ย่อมส่งผลให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับภาพรวมของประเทศในที่สุด

ทั้งนี้ นอกเหนือจากสถานการณ์ในภาวะปกติแล้ว ปัจจุบันประเทศไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

ซึ่งเป็นความท้าทายของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น การมีวิกฤติเชิงซ้อนจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาทิ ปัญหาสงครามการค้า ภัยแล้ง ฝุ่นขนาดเล็ก PM2.5 ไวรัส COVID-19 การก่อวินาศกรรมในที่สาธารณะ เมื่อผนวกกับการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและรวดเร็วของเทคโนโลยีใหม่ (Disruptive Technology) อย่างเช่นการพัฒนาเทคโนโลยี โทรศัพท์มือถือ ทำให้ความสำคัญ/ความจำเป็นของโทรศัพท์บ้าน ลดลง การพัฒนา Smart Phone ที่เปลี่ยนรูปแบบการใช้มือถือ จากเดิมที่มีไว้สำหรับโทรเป็นหลัก มาเป็นการเชื่อมต่อกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง และส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นปัจจัยเร่งให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น ปรับตัวให้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมแข่งขันกับคู่แข่งและรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ภายใต้การประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันนั้น ไม่เพียงแต่จะต้องให้ความสำคัญกับการปรับใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนไปให้ได้มากที่สุด หรือเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่ยังต้องมีการพัฒนานวัตกรรมด้านสังคมควบคู่กันไปด้วย โดยการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิด เพื่อให้มีบุคลากรที่มีคุณภาพ พร้อมที่จะปรับตัวอย่างฉับไวให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเปิดรับโอกาสใหม่ที่มาพร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในทุก ๆ ด้าน อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมไทยสามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ และนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

จัดทำโดย :

นางสาวพรพรรณ สนธิกุล

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

1. งานประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “Thailand Competitiveness: How to turn challenges into success? รับมือความท้าทาย เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 จัดโดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. <https://blog.pttexpresso.com/disruptive-technology/>
3. <https://www.salika.co/2018/11/06/10-trends-technology-change-world-2019/>
4. <https://techsauce.co/tech-and-biz/the-digital-entrepreneurial-ecosystems>

รอบรู้ อุตสาหกรรม

นายทองชัย ขวลิทธิเชษฐ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร สศอ. เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ ครั้งที่ 1-1/2563 โดยมีนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ในวันที่ 11 มี.ค. 63 ณ ห้องประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

นายทองชัย สังสิทธิสวัสดิ์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานเปิดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ขับเคลื่อนกระทรวงอุตสาหกรรมยุคใหม่ รวดเร็ว โปร่งใส” พร้อมประกาศเจตนารมณ์ “เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยมีนายทองชัย ขวลิทธิเชษฐ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และนายอิทธิศักดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้อำนวยการกองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สศอ. ร่วมอภิปรายในหัวข้อ การรายงานข้อมูลการประกอบกิจการโรงงาน (Single Form) ในวันที่ 18 ก.พ. 63 ณ โรงแรมเดอะเบียร์เคลีย์ กรุงเทพฯ

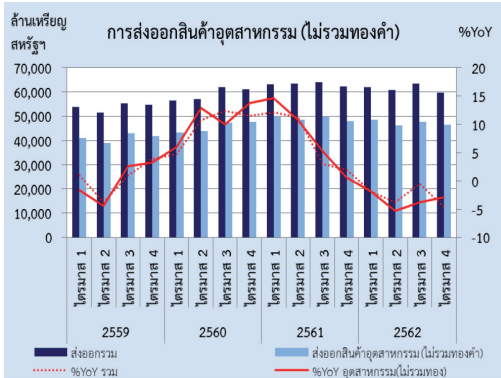

นายจุลพงษ์ ทวีศรี รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานกล่าวเปิดงาน “Regional Workshop: ASEAN-Korea Dialogue for E-waste Management” (การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาค : การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี) โดยมีนายอิทธิชัย ยศศรี รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กล่าวรายงาน จัดโดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ร่วมกับ สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ในวันที่ 12 ก.พ. 63 ณ โรงแรม ดิ เอ็มเมอร์อัล กรุงเทพฯ

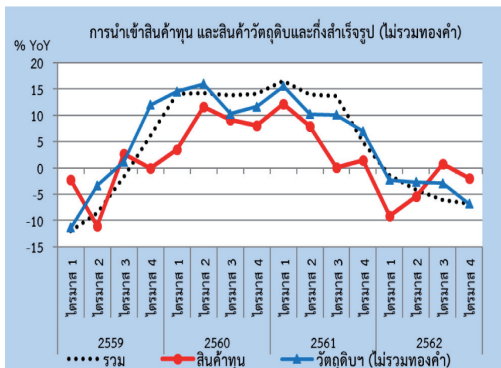
นางเพ็ญวิภา ไตรศิริพานิช ผู้อำนวยการกองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 เป็นประธานการประชุมร่วมกับ Mr. Tomoya HASUI, Director, Metal Industries Division, METI ในการประชุมคณะกรรมการร่วมด้านอุตสาหกรรมเหล็กไทย-ญี่ปุ่น (Thailand-Japan Steel Dialogue) ครั้งที่ 17 ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ และเป็นเวทีสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเหล็ก ท้าหรือประเด็นอุปสรรคทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับเหล็ก รวมทั้งเพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กของไทยและญี่ปุ่นในระยะยาว โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของไทยและญี่ปุ่นเข้าร่วมด้วย ในวันที่ 4 ก.พ. 63 ณ โรงแรม เซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพฯ

การส่งออก – นำเข้า สินค้าอุตสาหกรรมไทย ไตรมาส 4 ปี 2562

ไตรมาส 4 ปี 2562 การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ไม่รวมทองคำ) หดตัวร้อยละ 2.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการหดตัวของสินค้าสำคัญหลายรายการ อาทิ เคมีภัณฑ์ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบประเภทอิเล็กทรอนิกส์ และรถบรรทุก เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล ประเภทกังหันไอพ่น ตามลำดับ ด้านตลาดส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ไม่รวมทองคำ) ในไตรมาสที่ 4 ปี 2562 ตลาดหลักหดตัวในหลายตลาด อาทิ ออสเตรเลีย จีน อาเซียน (5) CLMV ญี่ปุ่น

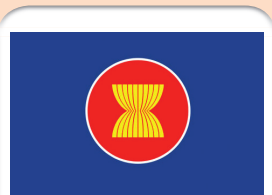
หมายเหตุ : อาเซียน (5) ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไน CLMV ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม

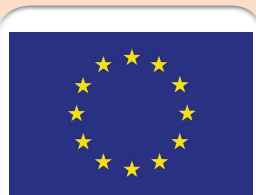
ไตรมาส 4 ปี 2562 การนำเข้าสินค้าหดตัวร้อยละ 6.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยการนำเข้าสินค้าเชื้อเพลิงหดตัวร้อยละ 27.6 สินค้าทุนหดตัวร้อยละ 2.0 จากการนำเข้า เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบประเภทเครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ (โทรศัพท์วิทยุและโทรทัศน์) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบที่ใช้ในอุตสาหกรรมประเภทเครื่องยนต์ เพลาส่งกำลัง ส่วนสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป (ไม่รวมทองคำ) หดตัวร้อยละ 6.8 จากการหดตัวของการนำเข้าเคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งอุปกรณ์ส่วนประกอบเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ประเภทแผงวงจรไฟฟ้า

สินค้า	2559				2560				2561				2562			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ไม่รวมทองคำ)	-1.7%	-4.5%	2.7%	3.2%	6.1%	12.8%	10.0%	13.7%	14.6%	10.7%	5.2%	0.6%	-1.9%	-5.3%	-3.8%	-2.9%
นำเข้าสินค้าทุน	-2.3%	-11.1%	2.7%	-0.1%	3.5%	11.6%	9.1%	8.0%	12.2%	7.9%	0.0%	1.5%	-9.1%	-5.5%	0.8%	-2.0%
นำเข้าวัตถุดิบ (ไม่รวมทองคำ)	-11.4%	-3.3%	1.2%	12.0%	14.5%	16.0%	10.3%	11.6%	15.5%	10.2%	10.1%	7.0%	-2.3%	-2.7%	-2.9%	-6.8%

สินค้าอุตสาหกรรม 3 อันดับแรกในตลาดส่งออกสำคัญของไทย ไตรมาส 4 ปี 2562

- อัญมณีและเครื่องประดับ (หักทองคำ) (+5.3%)
- เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว (9.2%)
- เครื่องใช้ไฟฟ้า และส่วนประกอบ (1.0%)

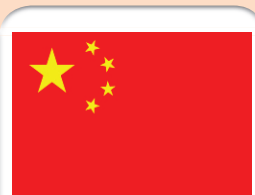
- เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (+1.6%)
- รถจักรยานยนต์ และส่วนประกอบ (+69.5%)
- เครื่องปรับอากาศ และส่วนประกอบ (+21.2%)

- เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ (+16.5%)
- ผลิตภัณฑ์ยาง (+14.7%)
- เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ และส่วนประกอบ (+12.4%)

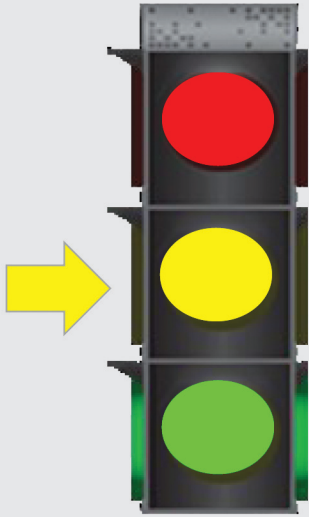
- แผงวงจรไฟฟ้า (+2.4%)
- เครื่องใช้ไฟฟ้า และส่วนประกอบ (+3.5%)
- ผลิตภัณฑ์ออลูมิเนียม (+3.7%)

- เม็ดพลาสติก (+3.1%)
- ผลิตภัณฑ์ยาง (+4.7%)
- เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ (+11.1%)

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

The Early Warning System of Industrial Economics: EWS-IE

หลักการพิจารณา EWS-IE สัญญาณไฟ

EWS-IE สัญญาณไฟเป็นเครื่องมือที่มีความสามารถในการชี้แนะภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นระยะเวลา 2-4 เดือน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะปกติ เดือนระยะเบื้องต้น และเดือนระยะรุนแรง โดยระยะปกติ จะแสดง **สัญญาณไฟสีเขียว** เดือนระยะเบื้องต้นจะแสดง **สัญญาณไฟสีเหลือง** และเดือนระยะรุนแรง จะแสดง **สัญญาณไฟสีแดง**

EWS-IE เดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2563 ส่งสัญญาณเตือนระดับ โดยตัวแปรองค์ประกอบที่ส่งสัญญาณปกติในเบื้องต้น ได้แก่ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนของไทย ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของยูโรโซน ดัชนีความเชื่อมั่นภาคธุรกิจของจีน และตัวแปรองค์ประกอบที่ส่งสัญญาณไม่ปกติ ได้แก่ ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของไทย ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนของไทย ดัชนีคำสั่งซื้อทั้งหมดของไทย

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ใช้ในการประมวลผลระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทยเป็นข้อมูลเดือนมกราคม 2563

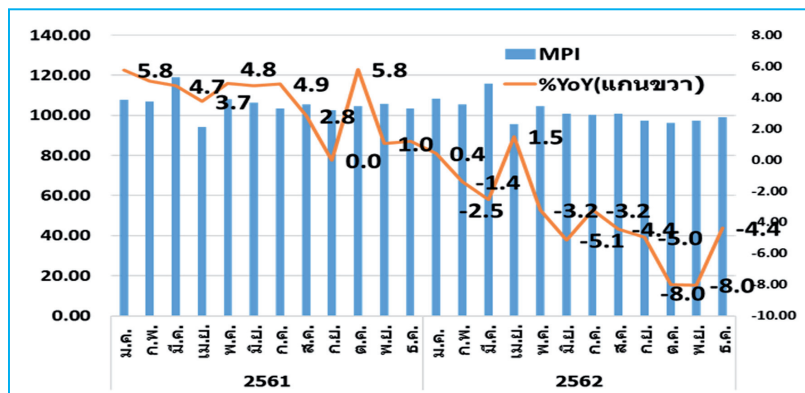
	ปี 2561				ปี 2562				ปี 2563		ที่มา
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ม.ค.	ก.พ.*	
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าเพิ่ม)	111.1 (5.2)	102.8 (4.5)	103.7 (2.3)	104.5 (2.6)	109.8 (-1.2)	100.3 (-2.6)	99.5 (-4.2)	97.5 (-7.2)	104.0 (-4.2)	99.9 (-5.5)	สตอ.

หมายเหตุ : () หมายถึง อัตราการขยายตัว YoY (%)

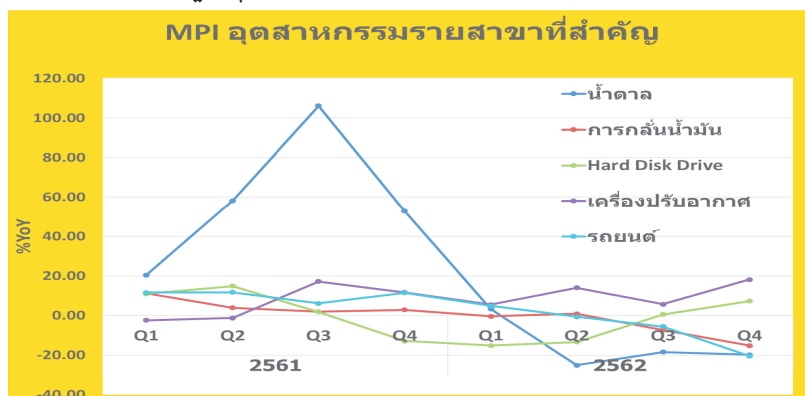
* ตัวเลขประมาณการเบื้องต้น

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI)

ไตรมาสที่ 4/2562 MPI หดตัวร้อยละ 6.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน อุตสาหกรรมที่ส่งผลให้ดัชนีหดตัวจากไตรมาสเดียวกันของปี 2561 อาทิ รถยนต์ การกลั่นปิโตรเลียม น้ำตาล ส่วนอุตสาหกรรมที่ขยายตัว อาทิ เครื่องปรับอากาศ Hard Disk Drive

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

		MPI (%YoY)
2561	Oct	5.8
	Nov	1.1
	Dec	1.2
	Q4	2.6
2562	Jan	0.4
	Feb	-1.4
	Mar	-2.5
	Q1	-1.2
	Apr	1.5
	May	-3.2
	Jun	-5.1
	Q2	-2.4
	Jul	-3.2
	Aug	-4.4
	Sep	-5.0
	Q3	-4.2
Oct	-8.0	
Nov	-8.0	
Dec	-4.4	
Q4	-6.8	